13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2000 ՈՒՐԲԱԹ 182 (2150)

Ազգ
Azg armenian daily

Այսօր Ալիեւին Նոբելյան մրցանակ կտա՞ն

ՕՍԼՈ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հոկտեմբերի 13-ին Օսլոյում կհայտարարվի այս տարվա խաղաղության Նոբելյան մրցանակի դափնեկրի անունը։ Հավակնորդների թվում են Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը՝ Հայաստանի հետ պատերազմն ավարտելու համար, Ֆինլանդիայի նախագահ Մարտի Ահթիսաարին՝ Կոսովոյում հակամարտության կարգավորման գործընթացում միջնորդական ջանքերի համար, ԱՄՆ ներկայիս նախագահ Բիլ Քլինթոնը, ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջիմի Քարտերը, ՌԴ նախկին վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը Բալկաններում խաղաղասիրական գործունեության համար, Հարավային Կորեայի նախագահ Կիմ Դեյ Ջունգը՝ Հյուսիսային Կորեայի հետ ընդհանուր հայտարարի հասնելուն ուղղված ջանքերի համար, Իրանի նախագահ Խաթամին՝ «Քաղաքակրթությունների միջեւ երկխոսություն սկսելու» ծրագրի առաջքաշման համար, Միավորված ազգերի կազմակերպությունը եւ այլն։ Ընդհանուր առմամբ հավակնում են շուրջ 150 անհատներ եւ կազմակերպություններ։

ԱՄՆ

Քլինթոնի ջանքերն ապարդյուն են անցնում

Հայոց ցեղասպանության բանաձեւը Ներկայացուցիչների պալատի օրակարգում

Նախորդ օրվա հաղորդմամբ թուրքական պետհեռուստատեսությունը տեղեկացրել էր, որ Հայոց ցեղասպանության բանաձեւի քննարկումը նախատեսվում է ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի հոկտեմբերի 12-ի նիստում։ Երեկ այդ տեղեկությունը հերքվեց։ Պարզվում է, հոկտեմբերի 12-ին բանաձեւը քննարկել է ոչ թե Ներկայացուցիչների պալատը, այլ նրա կանոնակարգային խորհուրդը եւ հավանություն է տվել։ Մնում է քվեարկության դնել վերոհիշյալ պալատի լիագումար նիստում։ Ըստ մեր տեղեկությունների նիստը կարող է գումարվել այսօր։

Ինչ վերաբերում է քվեարկության կարգին, ապա կանոնակարգային խորհրդով անցած բանաձեւերը Ներկայացուցիչների պալատում ընդունվում են ձայների պարզ մեծամասնությամբ, իսկ առանց դրա՝ երկու երրորդով։ Այլ կերպ՝ ձայների պարզ մեծամասնության պարագան մեծացնում է Հայոց ցեղասպանության բանաձեւի ընդունման հավանականությունը, ինչն իր հերթին հանգեցնում է ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի, պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի եւ պաշտպանության նախարար Վիլյամ Քոհենի միջոցով բանաձեւի դեմ գործելու թուրքերի հնարավորությունների սահմանափակմանը։ Քանի որ սահմանափակ են նաեւ վերջիններիս հակաքայլերի հնարավորությունները, ուստի նրանք դժգոհության համապատասխան դրսեւորումներով արձագանքում են. «Քլինթոնի ջանքերն առայժմ ցանկալի արդյունք չեն տալիս»։

Հ. Չ.

Թուրքիայի վարչապետի որոշմամբ բացվել են 50 մլն արխիվային փաստաթղթեր

ԱՆԿԱՐԱ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ։ Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ էջեւիթի որոշմամբ բացվել են Օսմանյան Թուրքիայի ավելի քան 50 մլն արխիվային փաստաթղթեր։ Փորձագետների կարծիքով, այդ քայլով պաշտոնական Անկարան հերթական անգամ փորձում է ճնշում գործադրել ԱՄՆ Կոնգրեսի վրա՝ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման մասին 596 բանաձեւի ընդունումը խոչընդոտելու նպատակով։

Այսուհետեւ հետազոտողները մուտք կունենան 1890-1895, ինչպես նաեւ 1914-1922 թվականների արխիվներին։ Ինչպես հայտնի է, 1890-ական թվականներին Օսմանյան Թուրքիայում հայկական ջարդերի հետեւանքով, տարբեր գնահատականների համաձայն, զոհվել էր 250-300 հազար հայ, իսկ 1915-23 թթ. Օսմանյան կայսրության իշխանությունների կողմից իրականացված Հայոց ցեղասպանության հետեւանքով ոչնչացվել էր ավելի քան 1,5 մլն հայ։

Նշենք, որ մի շարք հայ եւ արտասահմանյան պատմաբանների կարծիքով, Օսմանյան Թուրքիայի արխիվների բացումը դժվար թե կարողանա պատասխանել 1915 թվականին ցեղասպանության իրականացման մեղավորների մասին հարցին, քանի որ 1915-23 թթ. ցեղասպանության կազմակերպմանն ու իրականացմանն Օսմանյան կայսրության մեղսակցությունը մատնանշող բոլոր փաստաթղթերը հանվել են արխիվներից։

ԲԻՇՔԵԿ

Ռուսաստանը զենք է առաջարկում ՀԱՊ անդամ պետություններին

Ըստ ՌԴ ԱԽ քարտուղար Իվանովի՝ համեմատաբար ցածր գներով

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հոկտեմբերի 11-ին Կիրգիզիայի մայրաքաղաք Բիշքեկում Հավաքական անվտանգության պայմանագրի անդամ պետությունների (Ռուսաստան, Բելառուս, Հայաստան, Ղազախստան, Կիրգիզիա, Տաջիկստան) ղեկավարները՝ Վլ. Պուտինը, Ալ. Լուկաշենկոն, Ռ. Քոչարյանը, Ն. Նազարբաեւը, Ա. Ակաեւը եւ Է. Ռահմոնովը՝ համաձայնագիր են ստորագրել տարածաշրջանային հավաքական անվտանգության ուժերի եւ միջոցների կարգավիճակի շուրջ։

ՌԴ անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերգեյ Իվանովը ընդգծել է, որ «Հավաքական անվտանգության պայմանագրի անդամ պետությունները միմյանց զենք կվաճառեն ընդունված միջազգայինից համեմատաբար ցածր գներով»։ ՀԱՊ-ի նախորդ հանդիպման ժամանակ, որ կայացել էր մայիսին Մինսկում, Ռուսաստանի ներկայացուցիչները հայտարարել է, թե «Մոսկվան ձգտում է ՀԱՊ-ը դարձնել տնտեսապես շահավետ»։ Այսինքն՝ զենք վաճառել անդամ պետություններին ցածր գներով, որը եւ ԱՊՀ անդամ որոշ երկրների համար ազդակ կլինի վերամիավորվելու ՀԱՊ-ին։ Խոսքը, մասնավորապես, Ուզբեկստանի եւ Ադրբեջանի մասին է, որոնք տարբեր պատճառաբանություններով անցյալ տարի դուրս եկան ՀԱՊ-ից։

Տես ➧ էջ 5

Հեղուկ գազը թանկանում է

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Վերջին շրջանում Հայաստան հեղուկ գազի ներկրմանը հիմնականում խոչընդոտել է համաշխարհային շուկայում գների կտրուկ աճը։ Եթե նախկինում հեղուկ գազի մեկ տոննայի գինը կազմում էր 275 ամերիկյան դոլար, ապա ներկայումս այդ գինը հասել է 360-390 դոլարի։ Այս մասին «Նոյյան տապան»-ի թղթակցին հայտնեց «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության բաժնի պետ Սուրեն Վարդեվանյանը։ Նա հերքեց «Նոյյան տապանի» հոկտեմբերի 11-ին տարածած տեղեկատվությունն այն մասին, որ «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ դադարել է զբաղվել հեղուկ գազի ներկրմամբ։ Ինչ վերաբերում է հեղուկ գազի ներկրման հարցին, ապա Ս.Վարդեվանյանը հայտնեց, որ «Հայռուսգազարդի» հայտարարած առաջարկների մրցույթի հաղթողները, ծանոթանալով նոր գներին, հրաժարվեցին կատարել իրենց պարտականությունները։

Այնուամենայնիվ, մոտակա ժամանակաշրջանում «Հայռուսգազարդը» Հայաստան կներմուծի հեղուկ գազ, որի գինը, սակայն, մեկ կիլոգրամի դիմաց կկազմի ոչ թե 215 դրամ, ինչպես նախկինում էր, այլ կտատանվի 250-270 դրամի սահմաններում։

Ըստ Ս.Վարդեւանյանի, այսօր Հայաստանում թե՛ հեղուկ գազի, թե՛ բնական գազի հիմնական ներկրողը «Հայռուսգազարդ» ՓԲԸ-ն է։ Ներկայումս ընկերությունն իրականացնում է բնական գազի պահեստավորման աշխատանքներ, որպեսզի ձմռանը երկրում գազի բավարար պաշար լինի։

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

«Պետք է գտնել պատմական արդարության եւ ազգային անվտանգության հասման կետը»

Մամուլի ազգային ակումբի հյուրն էր Րաֆֆի Հովհաննիսյանը

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Մամուլի ազգային ակումբի «Հրապարակ թեմա» ծրագրի շրջանակներում հոկտեմբերի 12-ին կայացավ լրագրողների հանդիպումը Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի հիմնադիր նախագահ Րաֆֆի Հովհաննիսյանի հետ։ Հրապարակ թեման Մ. Նահանգների Կոնգրեսում քննարկվող «հայկական օրինագիծն» էր եւ դրա շուրջ ծավալվող խմորումները։

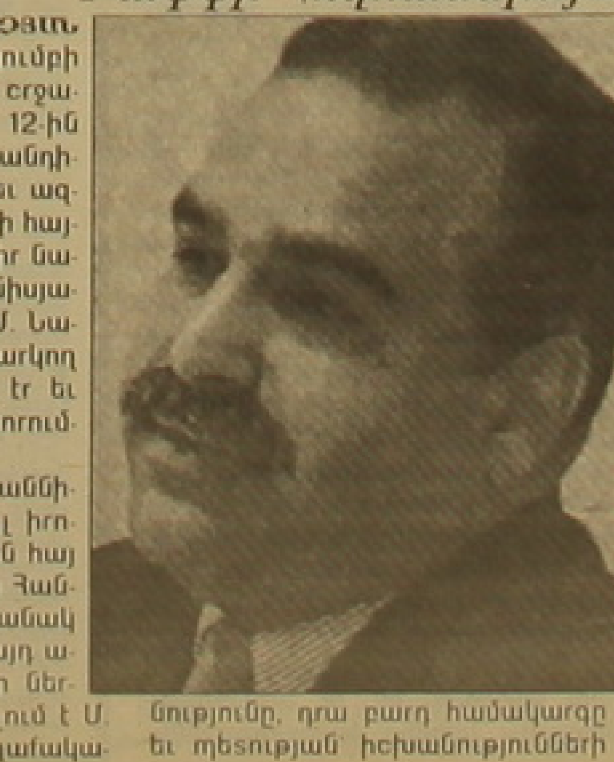

Սկզբից եւեթ Ռ. Հովհաննիսյանն ընդգծեց, որ հիշյալ իրողությունները «առնչվում են հայ ժողովրդին եւ Հայաստանի Հանրապետությանը», միաժամանակ «պետք արձանագրենք, որ այդ ամենն ամբողջապես ԱՄՆ-ի ներքին գործն է» եւ «արտացոլում է Մ. Նահանգների ներքին քաղաքականությունը, դրա բարդ համակարգը եւ պետության իշխանությունների եւ քաղաքացիների փոխհարաբերությունները, այս դեպքում՝ նաեւ նախընտրական պայքարի համատեքստում»։ Ասել է թե՝ օրինագծի առաջքաշումը ԱՄՆ Կոնգրեսի նախաձեռնությունն է։ ՀՀ նախկին արտգործնախարարը միաժամանակ նկատեց, որ առկա իրողությունները Հայաստանից եւ հայ ժողովրդից պահանջում են լինել առավել շրջահայաց, հաշվի առնել բոլոր հնարավորություններն ու վտանգները՝ փորձելով կանխատեսել հնարավոր զարգացումները։ «Սա ընդհանուր մի օղակն է այն երկար շղթայի, որն առնչվում է հայ ժողովրդին, նրա պատմությանը եւ այդ պատմության ներկա արձագանքներին», ընդգծեց ՄԱԱ-ի հյուրը, ավելացնելով, որ «պետք է գտնել պատմական արդարության եւ ազգային անվտանգության հասման կետը»։

Տես ➧ էջ 2

Պուտինի գալը չի հաստատվում

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Նոյեմբերին Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի Հայաստան կատարելիք այցի մասին լուրը չի հաստատվում։ ՀՀ-ում Ռուսաստանի դեսպանությունից «Նոյյան տապանին» հայտնեցին, որ դեսպանությունը տեղեկություններ չունի նման այցի մասին։ Նշենք, որ հայկական լրատվամիջոցներում տեղեկություն էր հրապարակվել, իբր ՌԴ նախագահ Պուտինը մտադիր է նոյեմբերին այցելել Հայաստան։

Պաղեստինյան նոր կառույց ընդդեմ Իսրայելի

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ։ Պաղեստինյան ինքնավարության վարչակազմն այսօր հայտարարել է նոր պետական կառույցի՝ Համապաղեստինյան գործադիր կոմիտեի ստեղծման մասին, որը կոչված է միավորելու, գործնականում, բոլոր ազգային շարժումների ներկայացուցիչներին՝ ներառյալ ծայրահեղական խմբավորումները։ Որպես կոմիտեի հիմնական գործառույթ է հռչակվել Իսրայելի դեմ ուղղված գործողությունների համակարգումը։

«Մարտի 22-ի» դատավարությունում 10-օրյա ընդմիջում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԼՂՀ նախագահի դեմ մահափորձի գործով դատավարությունում հայտարարվել է 10-օրյա ընդմիջում։ Ինչպես «Նոյյան տապանին» հայտնեցին ՀՀ-ում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչության մամուլի ծառայությունից, դատարանն այդ որոշումը կայացրել է ամբաստանյալ Լեւոն Միրզոյանի դատապաշտպան Անժելա Հակոբյանի խնդրանքով, որը հոկտեմբերի 12-ին Երեւանից ժամանել է Ստեփանակերտ եւ նրա հարազատների համաձայնությամբ դատաքննության ժամանակ պաշտպանելու է նրա շահերը։ Դատապաշտպանը խնդրել էր երկու շաբաթ տրամադրել իրեն քրեական գործի նյութերին ծանոթանալու համար, սակայն դատարանը որոշեց այդ ժամկետը սահմանափակել 10 օրով։ Դատաքննությունը պետք է վերսկսվի հոկտեմբերի 23-ին։ Ինչպես արդեն հաղորդվել է, ամբաստանյալ Լ. Միրզոյանը դեռեւս նախաքննության փուլում հրաժարվել էր դատապաշտպանի ծառայություններից, սակայն հոկտեմբերի 10-ի դատական նիստում հանդես է եկել իրեն պաշտպան տրամադրելու խնդրանքով, որն էլ դատարանը բավարարել է։

Խորհրդարանական ուժերը պարում են ՀԺԿ-ի մատի վրա

ՀՀԿ-ի դիրքորոշումների արագ փոփոխությունները վստահություն չեն ներշնչում ոչ միայն հենց «Միասնության» շրջանակներում, այլ նաեւ դեռեւս Ա. Խաչատրյանի հրաժարականի կապակցությամբ հայտարարության շուրջ համախմբված մյուս քաղաքական ուժերի հետ համագործակցության ենթատեքստում, թեեւ պարզորոշ այդ մասին ոչ մի խմբակցություն չարտահայտվեց: Հարցերի հարցը բոլորի համար էլ մնում է այն, թե ի վերջո ե՞րբ են «Միասնության» երկու թեւերը հանդես գալու հայտարարությամբ, եւ կոնկրետացնելու՝ պահանջվո՞ւմ է արդյոք ստատուս քվոն, թե՞ դաշինքը լուծարվում է: Այդ հայտարարությունից, ըստ էության, կախված է ամեն ինչ, քանի որ անորոշ է դառնում վեցյակի ձեւավորվող համագործակցության հեռանկարը, որն իր մեջ փոխադարձ շահերի համաձայնություններ էր թաքցնում (նկատի ունենք արդեն իսկ որոշված ԱԺ ղեկավարության այդպես էլ չկայացող կազմը): «Օրինաց երկիր» խմբակցության անդամ Սերգո Երիցյանի խոսքերով՝ թեեւ օրենսդրական նախաձեռնություններ իրականացնելու առումով իրենք խնդիրներ չունեն, այդ հայտարարությունը կնպաստեր ստեղծված դրությունից դուրս գալու իրենց քաղաքական դիրքորոշումների հստակեցմանը: Եթե «Միասնությունը» պնդի, որ հավատարիմ է լինելու իր նախընտրական ծրագրերին, ապա խորհրդարանում առողջ մթնոլորտի հիմք կդրվի: Սակայն ներկա պարագայում, ըստ նրա, սպասելուց բացի իրենց այլ բան չի մնում:

Տակտիկական հիանալի հնարք է գործադրում ՀՅԴ-ն, որը, չնայած մտնում է վեցյակի մեջ, բայց պահպանում է որոշակի չեզոքություն: Խմբակցության ղեկավար Դավիթ Լոքյանը չթաքցրեց դա՝ ասելով, թե իրենց համագործակցությունը մյուս ուժերի հետ կապված էր զուտ ԱԺ խոսնակի շուրջ ծավալված իրադարձություններին գնահատական տալու հետ, թեեւ խմբակցությունն էլ սպասում է դաշինքի դիրքորոշման պարզեցմանը:

Եթե ներկայացված ուժերը «Միասնության» այս կամ այն կողմնորոշումից քիչ բան կունենան կորցնելու, ապա նույնը «Կայունություն» խմբի մասին ասել չի կարելի, որը ոչ միայն տեղեր էր նախատեսում խորհրդարանի ղեկավար օղակում, այլեւ դեռեւս մայիսից, ի հակադրություն ՀԺԿ-ի, պատասխանատվություն ստանձնեց հանրապետականների կառավարության համար եւ նախարարական պորտֆելներ հաջողեցրեց: Ինչպես խմբի քարտուղար Կարեն Կարապետյանի խոսքերից կարելի էր ենթադրել, նրանք շփոթված, վիրավորված դիտում են ժողովրդականների եւ հանրապետականների բավականին մշուշապատ հիմքերով գրկախառնումները: Ամեն դեպքում նրանք հեշտ չեն զիջի իրենց դիրքերը ՀԺԿ-ին, որի տեղը փաստորեն գրավել են մայիս ամսից: Եթե դաշինքի վերածնունդը կայանա, ապա պարզ չի դառնում «Կայունության» դերը, ստանձնելիք պատասխանատվության չափը: Սակայն զարմանալի է, որ իրենց նման վիճակի համար նրանք մեղադրում են ՀԺԿ-ին, այլ ոչ թե հանրապետականներին, որոնք, ըստ տրամաբանության, պիտի շարունակեին որդեգրած դիրքորոշումը եւ վանեին մյուս թեւի մերձեցման քայլերը:

Այս ամբողջ անհեթեթ վիճակում թերեւս ամենահարմար դրությունը ժողովրդական կուսակցությանն է, որի անակնկալ հաջողությունները աքցանի մեջ են առել ողջ խորհրդարանական խմբակցություններին: Եռօրյայի վերջում կայացած ամփոփիչ ճեպազրույցին, որպես խմբակցության ներկայացուցիչ, հանդես եկավ «Միասնության» քարտուղար, ՀԺԿ-ական Վարդան Մկրտչյանը (ցուցադրաբար միայնակ), որը հիանալի տրամադրությամբ դա բացատրեց այն հանգամանքով, որ դաշինքը միասնական է վերջնականապես: Այնուհանդերձ, նրա պատասխանը, թե իրենք սատարում են կառավարության ծրագրին, ոչինչ եղածին չավելացրեց: Ոչ մի խոսք պատասխանատվության (միայն՝ սատարում) եւ ոչ մի ակնարկ կառավարության ներկա գործունեության մասին (միայն ծրագրեր) չհնչեցին, որը, թերեւս, ծիծաղելի լիներ, քանի որ գործադիր իշխանությունն այսօր իր լավագույն օրերը չի ապրում: Այնուհանդերձ, նշված ուժերից եւ ոչ մեկը ԱԺ-ն լուծարելու մասին չի մտածում, թեեւ բոլորն էլ նկատում են, որ դրա համար միայն մի խոչընդոտ կա. ընտրական նոր օրենսգրքի ընդունումը: Ի հակադրություն նրանց, այդ հարցն անընդհատ թմբկահարում էին Արտաշես Գեղամյանն ու Արշակ Սադոյանը, իսկ կոմկուսի ներկայացուցիչ պրն Մանուկյանը կարծում է, որ նախագահը գարնանը պարտավոր է ձեռնամուխ լինել այդ գործընթացին: Հետաքրքիր է, որ հատկապես Ազգային միաբանությունը, Հայկոմկուսը եւ «Հայաստան» պատգամավորական խումբը որեւէ բանակցային գործընթացում, որոնք տեղի են ունենում մյուս ուժերի միջեւ, ընդգրկված չեն: Դա հատկապես զարմացնում է վերջին երկուսին, որոնք առանձին-առանձին փորձում են համոզել, թե իրենք են «Միասնության» երկու թեւերին ներշնչել վերամիավորվելու գաղափարը, իսկ ահա բուն գործընթացից անմասն են մնում:

Ինչեւէ, բոլոր խորհրդարանական ուժերը լարված սպասում են Սահմանադրական դատարանի վճռին եւ, անկախ դիրքորոշումների բախումներից, պատրաստակամություն են հայտնում բոլոր դեպքերում հարգել որոշումը: Թեեւ մյուս կողմից շատերը համոզված են, որ այն կարելի է որակել որպես նախագահի կամքի դրսեւորում: Սակայն այս շահարկումները առավել կակտիվանան հոկտեմբերի 17-ից հետո միայն:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐ

Ս. Բալասանյանն ընտրվեց Ասիական սեյսմոլոգիական հանձնաժողովի նախագահ

Ս. թ. հոկտեմբերի 10-12-ը Թեհրանում (Իրան) կայացավ Ասիական սեյսմոլոգիական հանձնաժողովի երրորդ միջազգային վեհաժողովը եւ «Սեյսմոլոգիա. երկրաշարժի վտանգի գնահատում եւ երկրի ներքին կառուցվածքի խնդիրները» թեմայով կոնֆերանսը, որին ներկա էին ասիական 21 երկրի ներկայացուցիչներ, մասնակցում էր նաեւ Հայաստանի պատվիրակությունը՝ ՀՀ ՍՊԱԾ-ի պետ, պրոֆեսոր Ս. Բալասանյանի գլխավորությամբ:

Եռօրյա աշխատանքներն ավարտվեցին Ասիական սեյսմոլոգիական հանձնաժողովի ընտրություններով, հանձնաժողովի նախագահ ընտրվեց ՀՀ ՍՊԱԾ-ի պետ, պրոֆեսոր Ս. Բալասանյանը: Այս պաշտոնում նա փոխարինեց աշխարհահռչակ հնդիկ գիտնական-սեյսմոլոգ Հարշ Գուպտային: Միջազգային մեծ հեղինակություն վայելող կազմակերպության նախագահի պաշտոնում հայ գիտնականի ընտրությունը գնահատականն է այն մեծ ներդրման, որ նա կատարել է սեյսմոլոգիայի, երկրաշարժերի վտանգի գնահատման եւ սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման բնագավառում:

ՀՀ ՍՊԱԾ ՄԱՄՈՒԼԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Արդշինբանկի ներկայացուցչություն Փարիզում

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ: Սույն թվականի հոկտեմբերի 24-25-ը կկայանա Հայաստանի խոշորագույն առեւտրային բանկերից մեկի՝ Արդշինբանկի եվրոպական ներկայացուցչության բացման շնորհանդեսը Փարիզում՝ Շանզելիզե 34 հասցեով: Նշենք, որ ներկայացուցչության գրանցումը տեղի է ունեցել օգոստոսի վերջին ձեռնարկությունների ռեգիստրում, Ֆրանսիայի Ազգային բանկի համաձայնությունը ստանալուց հետո: Արեւմտյան Եվրոպայում որեւէ բանկի ներկայացուցչության բացման նման դեպք դեռեւս չէր եղել Հայաստանի բանկային համակարգում:

Բացման օրերին հանդիպում կկազմակերպվի Ֆրանսիայի փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների Համընդհանուր ֆեդերացիայի (CGPME) հետ, որի անդամներն են 1,2 մլն փոքր եւ միջին ֆրանսիական ձեռնարկություններ, ինչպես նաեւ որոշ խոշորագույն ձեռնարկությունների եւ բանկերի, առեւտրական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (UGAB) անդամների, հայ-ֆրանսիական Առեւտրաարդյունաբերական պալատի հետ: Բացի այդ, կկազմակերպվեն ընդունելություններ, ինչպես նաեւ մամուլի ասուլիսներ կանցկացվեն Ֆրանսիայի մամուլի եւ հայկական սփյուռքի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Մասնավորապես, Արդշինբանկի հետ համագործակցությամբ շահագրգռված են Pernod Ricard ընկերությունը, որին է պատկանում Երեւանի կոնյակի գործարանը, եւ մի շարք այլ արեւմտյան հայտնի կազմակերպություններ: Փարիզում ներկայացուցչության բացման շնորհանդեսին հրավիրված կլինեն ՀՀ ԱԳՆ, Կենտրոնական բանկի, Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության, ինչպես նաեւ հայկական սփյուռքի ներկայացուցիչներ:

Ինչպես ՄՆԱՐՔ գործակալության թղթակցին հաղորդեց Արդշինբանկի միջազգային վարչության պետ եւ Փարիզում բանկի եվրոպական ներկայացուցչության ղեկավար Գեորգի Հարությունյանը, ներկայացուցչության գործառույթի մեջ է մտնում բանկային ծառայությունների բոլոր փուլերում արտաքին առեւտրական գործարքների սպասարկման եւ ուղեկցման, Հայաստանի տնտեսությունում պոտենցիալ ներդնողների որոնման եւ ներգրավման առնչությամբ Եվրոպայում տեղեկատվական-գովազդային գործունեության ծավալումը: Ընդ որում, Արդշինբանկի փարիզյան ներկայացուցչությունը բաց է հայրենական եւ օտարերկրյա բանկերի ու առեւտրական ձեռնարկությունների հետ համագործակցության համար: Արդշինբանկի ներկայացուցչության միջոցով արտասահմանում տեղեկատվական վակուումի լրացումը կմեծացնի վստահությունը Հայաստանի, նրա բանկային համակարգի նկատմամբ եւ կնպաստի օտարերկրյա ներդրողների ներգրավմանը:

Ընդհանուր առմամբ Արդշինբանկը Հայաստանում ունի 34 մասնաճյուղ եւ մեկ ներկայացուցչություն Գորիսում:

«Պետք է գտնել պատմական ...»

Սկիզբը էջ 1

Ըստ այդմ՝ Հայոց ցեղասպանության պատմականության փաստը վիճարկելի չէ, ինչի վկայությունն են հազարավոր անաչառ ապացույցները՝ պետդեպարտամենտի թիվ 59 փաթեթը, Մեծ Բրիտանիայի հանրային փաստաթղթերի վարչության, Ֆրանսիայի ռազմական, Օսմանյան Թուրքիայի դաշնակից Գերմանիայի արխիվները: Ուստի ցանկացած քննարկում կարող է ներառել «ցեղասպանության պատճառները, հետեւանքները, բայց երկխոսությունը չպետք է հիմնված լինի փաստի վավերականության վիճարկման վրա»: Ըստ Հովհաննիսյանի՝ պատմությունը պետք է արձանագրվի անաչառորեն եւ ամբողջական համատեքստով:

Ինչ վերաբերում է հայկական օրինագծի ընդունվել-չընդունվելու հեռանկարների կանխատեսումներին, ապա այդ առումով ՄԱԱ-ի հյուրը նկատեց, որ որոշիչ է լինելու ընթացակարգը՝ օրինագիծը Կոնգրես կմտնի ձայների 1/3-ով, թե 2/3-ով: Փաստորեն դա պարտադրող բանաձեւ չէ, այլ «ԱՄՆ-ի օրենսդիր մարմնի կոչը, հայտարարությունը երկրի նախագահին, գործադիր իշխանությանը»: Հովհաննիսյանը նաեւ նկատեց, որ ամերիկահայ կազմակերպությունների հնարավորությունները՝ ամբողջական լոբբինգ իրականացնելու համար, սահմանափակ են: Հայկական լոբբիի դեմ կանգնած են ոչ միայն Թուրքիո պետությունը, նրա վարձած լոբբիստները, այլ նաեւ ամերիկյան ռազմաարդյունաբերական համալիրը, ուստի «մրցակցությունը շատ մեծ է»:

Այնուամենայնիվ, Թուրքիո մեջ հասարակության մի հատված արդեն իսկ բարձրաձայնում է իր անհամաձայնությունը Ցեղասպանության ժխտման պաշտոնական Անկարայի դիրքորոշմանը: Այսպես օրինակ՝ ըստ թուրքական մեջլիսի հարցումների, թե եղե՞լ է արդյոք Հայոց ցեղասպանություն, հարցվածների 11,8 տոկոսը պատասխանել է «այո»: Ասել է թե՝ Թուրքիայում եւս ընթանում են ներհասարակական, ներպետական խմորումներ:

Այն, որ թուրք-ամերիկյան փոխհարաբերություններում վերջին շրջանում որոշակի լարվածություն պիտի նկատվեր, բացատրություն ունի, սակայն ինչպես բացատրել ռուս-թուրքական հարաբերություններում նկատվող ջերմացման միտումները եւ այն հանգամանքը, որ Անկարան պատրաստվում է ՌԴ-ի վարչապետի միջոցով ճնշում գործադրել Հայաստանի վրա, որը «դե յուրե» անկախ պետություն է. ի պատասխան մեր այս հարցի՝ Մամուլի ազգային ակումբի հյուրը նշեց, որ հայ-ռուսական հարաբերությունների կշռույթում Ռուսաստանի դերի գերակշռումը, մասնավորապես անվտանգության առումով, մեծ չափով պայմանավորված է նաեւ հայ-թուրքական հարաբերությունների առկա վիճակով: Միաժամանակ Ռուսաստանը, որը ռազմավարական լուրջ դերակատարություն ունի տարածաշրջանում, պիտի կարողանա իր ուժը օգտագործել կայունացման, այլ ոչ թե ուղղահայաց հարաբերությունների վերահաստատման համար: Ըստ Հովհաննիսյանի՝ Թուրքիան, որն ունի «պատկառելի դիվանագիտության, հմուտ քաղաքականության», այս օրերին դավաճանեց իրեն՝ ցուցաբերելով ավելորդ զգացականություն, «գերռեակցիա»: Թուրքիան պահպանում է իր կապերը Ռուսաստանի հետ: Ժամանակին արդյունավետ համագործակցում էր նաեւ Խորհրդային Միության հետ: Միաժամանակ, ըստ Հովհաննիսյանի դիտարկումների, հազիվ թե Թուրքիան փչացնի իր հարաբերությունները ԱՄՆ-ի հետ: Թուրքիան ուզում է հասկացնել, թե ինքն այլընտրանք ունի: Ռազմավարական փոփոխություններ Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության մեջ քիչ հավանական են, այնուամենայնիվ լուրջ պետք է վերաբերվել դրանց:

Եթե մենք երբեւէ պիտի հասնենք Թուրքիայի հետ ամբողջական բնականոն հարաբերությունների հաստատման, եւ ոչ թե հարաբերությունների հարդարման, եթե «կարողանանք դուրս գալ անդրկովկասյան ճամբարային մտածելակերպից», ուրեմն «Թուրքիան եւ Հայաստանը իրենց հարցերը պիտի լուծեն ոչ թե փախչելով պատմությունից, այլ ընդունելով պատմության ժառանգությունը»: Քանի դեռ Հայաստանն ու Թուրքիան չունեն ուղղակի, երկկողմ կապեր, դրանց բացակայությունը, վակուումը կարող է լցվել երրորդ ուժի ազդեցությամբ: Բացի այդ՝ Հայաստանը պետք է պատրաստ լինի կերտելու նոր քաղաքականություն, ողջունելով Ռուսաստանի ներկայությունը տարածաշրջանում՝ Հայաստանը պետք է մշակի եւ իրականացնի համակողմանի, համակարգված արտաքին քաղաքականություն, ընդգծեց Մամուլի ազգային ակումբի հյուրը:

«Հայհամակարգիչը» կշարունակի մնալ կասեցված

«Հայհամակարգչի», Արմենտելի, կապի եւ տրանսպորտի նախարարության շրջանակներում «Հայհամակարգչին» միջազգային ելքից զրկելու եւ նոր կապուղի չտրամադրելու վեճի վերաբերյալ վերջապես իր ընդարձակ եւ խճճված տեսակետը ներկայացրեց կապի եւ տրանսպորտի նախարարությունը: Դրանից պարզ է դառնում, որ նախարարությունը ուժի մեջ է թողնում սեպտեմբերի 15-ից «Հայհամակարգչի» լիցենզիայի կասեցումը ինտերնետ ելք տրամադրող ծառայությունների գծով, քանզի չեն վերացվել կասեցումն առաջացնող պատճառները: Նշվում է նաեւ, որ այդ ժամկետը չի կարող տեւել ավելի, քան 6 ամիս: Սակայն նախարարությունը որեւէ կերպ չի անդրադառնում իր լիցենզիոն հանձնաժողովի որոշման այն կետին, որով Արմենտելին պարտավորեցվում էր մինչեւ 15-ը «Հայհամակարգչի» [illegible] «Հայհամակարգչի» կողմից ծառայությունների չմատուցելու դեպքում ոլորտում միահեծան տեր ու տնօրեն Արմենտելը, ըստ էության, իր մրցակից ընկերության համար կանաչ լույս բացող պայմանագիրը կկնքի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ժ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՌՈՒԲԷՆ ԶՕՐԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայությունը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Ալավերդու պղնձաձուլական գործարանի հիմնադրման 230-ամյակի կապակցությամբ նոյեմբերի 17-ին եւ 18-ին տեղի կունենան հոբելյանական միջոցառումներ Ալավերդիում, իսկ Երեւանում կանցկացվի «Պղնձարդյունաբերությունը 21-րդ դարում եւ Ալավերդու պղնձաձուլական գործարանի զարգացումը» թեմայով միջազգային կոնֆերանս: Այս իրադարձություններին էր նվիրված հոբելյանական միջոցառումների հանձնաժողովի նախագահ, Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանի եւ «Մանես եւ Վալեխ» ՓԲԸ նախագահ Վալերի Մեջլումյանի երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսը:

Առաջինը ելույթ ունեցավ Լոռու մարզպետը եւ անդրադարձավ «Մանես եւ Վալեխի» գործունեությանը, նշելով, որ այս ընկերության շնորհիվ մարզի արդյունաբերական արտադրանքն այս տարի աճել է 3 անգամ, որի 80 տոկոսը տալիս է «Մանես Վալեխը»: Այստեղ գործարկվել է 500 աշխատատեղ՝ 1997-ից ի վեր օրական թողարկելով 20-25 տոննա սեւ պղինձ: Ընկերության մասին առավել հանգամանալից տեղեկատվություն հաղորդեց Վալերի Մեջլումյանը: «Մանես Վալեխի» եւ կանոնադիր կապիտալը, եւ շրջանառու միջոցների ներդրումը կատարում են հիմնականում 2 խոշոր բաժնետերեր՝ շվեյցարական «Էլեկոմ Է. Գ.» եւ լյուքսեմբուրգյան «Վալեխս» ընկերությունները:

Այս տարվա արտադրանքը կկազմի 7 հազար տոննա, հարկերի տեսքով բյուջե կմուծվի շուրջ 600 հազար դոլար: Առաջիկա 2-3 ամիսներին վերջնականապես կճշտվի թե ինչ հզորություններ ունեցող գործարան կկառուցվի եւ որ միջազգային ընկերությունները դրան կմասնակցեն: 2004-2005 թթ. մինչեւ 35 հազար տոննա պղնձաձուլական արտադրության ստեղծման նպատակով պետք է ներդրվի մոտ 60 մլն դոլար, որի 25 տոկոսը «Մանես Վալեխի», 25 տոկոսը Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի, մնացած 50 տոկոսը օտարերկրյա, հիմնականում գերմանական ընկերությունների կողմից: Ի դեպ, «Մանես Վալեխի» ամենահզոր գործընկերներից մեկը հենց գերմանական «Նորդ դոյչ աֆիների» ընկերությունն է, մյուսը՝ ֆրանսիական «Լուրգի» ընկերությունը, որոնք գնում եւ եվրոպական շուկայում վաճառում են հայկական պղինձը: Վերոնշյալ հզորությամբ գործարանի գործելու դեպքում աշխատատեղերի ընդհանուր թիվը կհասնի 1000-ի: Դրանով իսկ քաղաքում զգալիորեն կմեղմանա սոցիալական լարվածությունը, կզարգանան փոքր եւ միջին բիզնեսը, արտադրությանը սպասարկող կառույցները: Այժմ արդեն աշխատանքներ են տարվում սեւ պղնձի արտադրությունն ավելացնելու եւ ռաֆինացված պղնձի արտադրամաս ստեղծելու ուղղությամբ: Նկատի ունենալով պղնձաձուլական գործարանի թունավոր արտանետումները, նախատեսվում է կառուցել ծծմբաթթվի արտադրամաս, որտեղ կկլանվի եւ կօգտագործվի արտանետվող ծծմբի անհիդրիդը: Սակայն դա եւս արագ լուծվող խնդիր չէ եւ կիրականացվի առաջիկա 2-3 տարիների ընթացքում: Այդուհանդերձ, նշվեց, որ ներկայումս արտանետումները շուրջ 3 անգամ քիչ են, քան խորհրդային տարիներին: Այլ թափոններ «Մանես եւ Վալեխը» չունի, բացի խարամից, որը օգտագործվում է Արարատի ցեմենտի գործարանում:

«Մանես եւ Վալեխի» գործունեությանը զուգահեռ սպասվում է Շամլուղի եւ Ախթալայի հանքերի, ինչպես նաեւ Ախթալայի հանքահարստացուցիչ ֆաբրիկայի վերագործարկումը: Ինչպես այս, այնպես էլ Սյունիքում հանքաքար արդյունահանող եւ պղնձի խտանյութ արտադրող 3 հարստացուցիչ կոմբինատների արտադրության ներկա ծավալների (վերջին երեքը՝ տարեկան 20 հազար տոննա) հետագա ընդլայնումը եւ զարգացումը հնարավորություն կստեղծի «Մանես եւ Վալեխի» հետ Հայաստանում պղնձի արտադրության ծավալները հասցնել տարեկան մինչեւ 50-60 հազար տոննայի: Պղնձի արտադրության եւ լեռնամետալուրգիայի զարգացման համար, ըստ Վալերի Մեջլումյանի, Հայաստանն ունի հսկայական պաշարներ: 80-ական թթ.-ի վերջերին, երբ դադարեցվեցին միութենական ֆինանսավորմամբ երկրաբանական հետախուզական աշխատանքները, պղնձի հաստատված պաշարները հաշվարկվում էին 7,3 մլն տոննա, որը կազմում էր համաշխարհային պաշարների 2,3 տոկոսը: Դրանք գտնվում են 9 հիմնական հանքավայրերում: Բացի պղնձից, Հայաստանի վերոնշյալ հանքավայրերն ունեն 790 հազար տոննա մոլիբդեն, 800 հազար տոննա ցինկ եւ 110 տոննա ոսկի: Դրա արժեքը գնահատվում է 10-12 մլրդ դոլար: Արդյունաբերության այս ճյուղի զարգացմամբ Հայաստանում կսկսեն գործել բազմաթիվ այլ կառույցներ եւ ձեռնարկություններ ընդերքի վարչությունը, պահուստների պետական կոմիտեն, երկրաբանական արշավախմբերը, լեռնամետալուրգիայի ԳՀԻ-ն եւ այլն: Դա, Վալերի Մեջլումյանի համոզմամբ, թույլ կտա առաջիկա տարիներին լեռնամետալուրգիայի բաժինը երկրի համախառն ներքին արդյունքում հասցնել 1/3-ի: Եթե այդ ընթացքում Հայաստանի ՀՆԱ-ն ներկա 1,8 մլրդ դոլարից կրկնապատկվի եւ հասնի մինչեւ 3,5 մլրդ-ի, ապա լեռնամետալուրգիայի զարգացման ծրագրի իրականացմամբ այս ոլորտի բաժինը կկազմի շուրջ 900 մլն դոլար, որից 250 մլն դոլարը կլինի արտահանվող արտադրանքը:

Վերադառնալով օրվա խնդիրներին, «Մանես եւ Վալեխի» նախագահին խնդրեցինք պատասխանել այսպես կոչված պետության կողմից գերավճարների ետ վերադարձման խնդրին: Հիշեցնենք, որ խոսքը արտահանվող ապրանքներից նախապես գանձվող ավելացված արժեքի հարկի ետ վերադարձման մասին է: Վալերի Մեջլումյանը նշեց, որ այս հարցը մինչեւ վերջ չի լուծվել: Գումարները ընկերությունը ուշացումով է ստանում: Ամսական վերադարձվող ԱԱՀ-ն կազմում է 300 հազար դոլար եւ այս պահին պետությունը դեռեւս 800 հազար դոլարի պարտք ունի: Դա խիստ բացասաբար է անդրադառնում ձեռնարկության գործունեության վրա: Այդուհանդերձ, «Մանես եւ Վալեխը» աշխատում է եւ ձգտում իր մշտական, կայուն տեղն ունենալ եվրոպական շուկայում:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Մանես եւ Վալեխը» հնագույն գործարանն է Հայաստանում

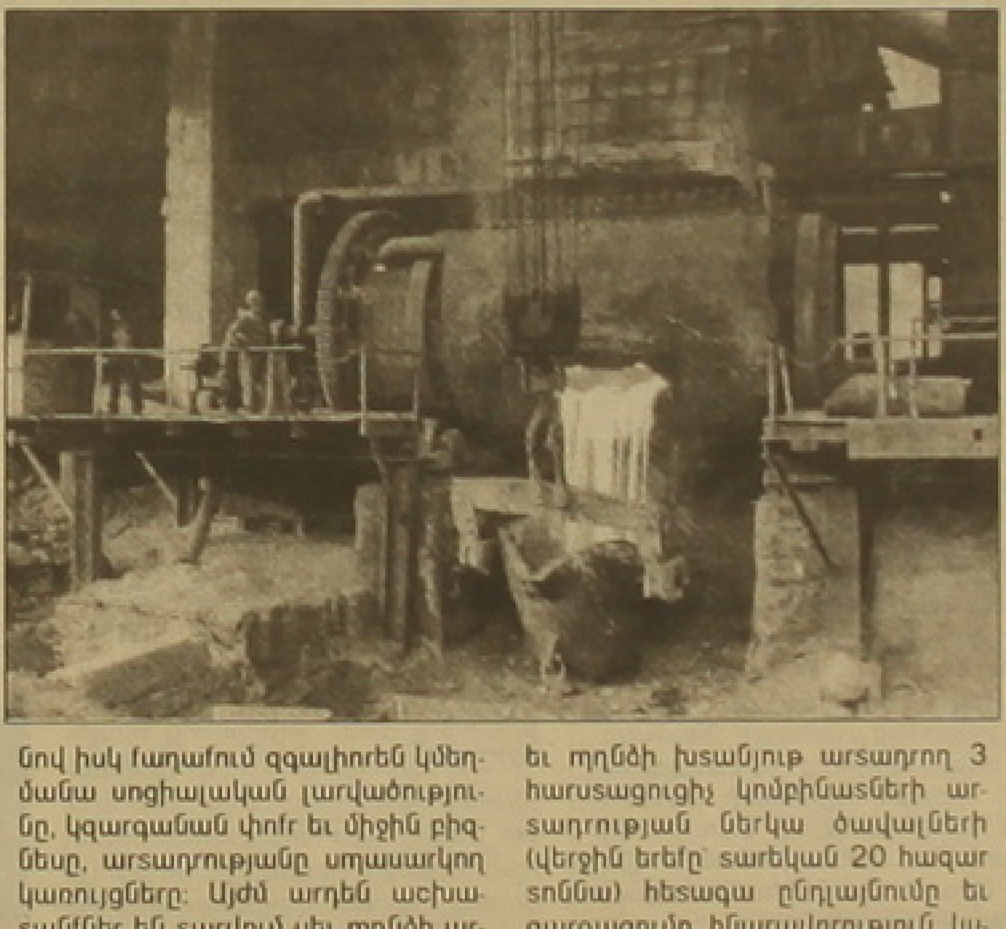

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Կառավարությունը վերջապես ճշգրտում է հանրահավաքների անցկացման կարգը

Օրենքի նախագիծն ուղարկվել է ԱԺ

Կառավարության երեկվա նիստում վերստին բարձրացվեց մի հարց, որը ոչ շատ վաղուց, օրենքի նախագծի տեսքով, արդեն եղել էր օրակարգում: Այն ժամանակ հարցի քննարկումն առանձնակի ընթացք չստացավ, սակայն երեկ, արդարադատության փոխնախարար Գեւորգ Մալխասյանի ներկայացմամբ, «Ցույցեր, հանրահավաքներ, երթեր անցկացնելու կարգի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծն արժանացավ կառավարության հավանությանը, որոշում ընդունվեց փաստաթուղթն ուղարկելու Ազգային ժողով՝ հաստատման:

Արդարադատության նախարարությունն արդեն 2 տարի զբաղվում է այս հարցով եւ համապատասխան փաստաթղթի մշակմամբ: Փոխնախարար Գ. Մալխասյանի գնահատմամբ՝ իրենք ներկայացրել են բավականին առաջադեմ բնույթի մի փաստաթուղթ, ուր հնարավորինս փորձ է արվում, որպեսզի Սահմանադրության պահանջներն ու մարդու իրավունքները չխախտվեն: Ինչ վերաբերում է նման դեպքերում անխուսափելի սահմանափակումներին, ապա այդպիսիք թելադրված են մեկ անհրաժեշտությամբ՝ հանրահավաք կազմակերպողների շահերը պետք է որեւէ կերպ չբախվեն այլ անձանց շահերին՝ ոտնահարելով վերջիններիս իրավունքները: «Մենք հետամուտ ենք եղել նաեւ, որ այս փաստաթղթում չանտեսվեն պետության շահերն ու անվտանգության խնդիրները», ասաց փոխնախարարը: Այսպիսով, ինչպիսի՞ արտոնություններ ու սահմանափակումներ են ընդգրկված այս օրենքի նախագծում: Որոշակի դեպքերում հանրահավաքների կազմակերպիչները կարող են իրենց միջոցառումն անցկացնել նաեւ առանց պաշտոնական (քաղաքապետի կամ համայնքապետի) թույլտվության, եթե տվյալ հավաքում նախատեսվում է ոչ ավելի, քան 25 անձի ներկայություն: Հանրահավաքի մասնակիցները չպետք է խանգարեն երթեւեկության բնականոն ընթացքը, բազմամարդ միջոցառումների անցկացումն, ըստ օրենքի նախագծի, արգելվում է այն վայրերում, ուր շինարարություն է, պատմամշակութային հուշարձաններ կան, ինչպես նաեւ՝ եթե այդ նույն վայրում տեղի է ունենում մեկ այլ հանրահավաք:

Արդարադատության նախարարությունը փաստաթղթում պարտադիր պայման է ամրագրել. հանրահավաքների կազմակերպիչները պետք է համագործակցեն պետական մարմինների հետ, մասնավորապես՝ պետական մարմնի ներկայացուցիչը նախաձեռնողների հետ պետք է համակարգի տվյալ միջոցառման ընթացքը: «Սա ձեռնտու է իրենց՝ հանրահավաքների կազմակերպիչներին, քանզի իրավասու են դադարեցնել բազմամարդ միջոցառումներին անհրաժեշտ մի շարք ծառայությունների, օրինակ, «Շտապօգնության» ներկայությունը պահանջելու», ասաց Գ. Մալխասյանը: Հանրահավաք կազմակերպելու իրավունք, անկախ տարիքից, տրված է ցանկացած քաղաքացու՝ բացառությամբ այն անձանց, ովքեր դատախազության եւ «ուժային» նախարարությունների աշխատակից են, ում անգործունակ է ճանաչել դատարանը, ինչպես նաեւ՝ ուղղիչ աշխատանքային գաղութում գտնվածները: Տարածքային սահմանափակումներ եւս չկան. ցանկացած տարածքում, որը համարվում է ընդհանուր օգտագործման, կարող է տեղի ունենալ հանրահավաք. բնականաբար, խոսքը չի վերաբերում կամուրջներին, թունելներին եւ շենքերի ներսի տարածքին: «Հանրահավաք կարող է անցկացվել ե՛ւ նախագահի նստավայրի, ե՛ւ կառավարության շենքի առջեւ», ասաց փոխնախարարը: Հանրահավաքների անցկացման ժամի վերաբերյալ սահմանափակումներ է պահանջել քաղաքապետարանը, սակայն արդարադատության նախարարությունը նպատակահարմար չի համարել՝ պատճառաբանելով, թե այդօրինակ միջոցառումների որոշ տեսակներ, օրինակ՝ նստացույցը, կարող են եւ շուրջօրյա լինել: «Իսկ քաղաքացիների անդորրի խախտվելու դեպքում կարող ենք վկայակոչել մեկ այլ օրենք՝ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգիրքը, ուր նշված է, որ երեկոյան ժամը 11-ից հետո հավաքներն արգելվում են», պարզաբանեց արդարադատության փոխնախարարը:

Կառավարության նիստի օրակարգում տեղ գտած այլ հարցերի թվում կարող ենք առանձնացնել եւս մեկը, որը ներկայացրել էր նախարար Դավիթ Վարդանյանը: Նա պարզաբանեց, որ «Ընկերություններին աջակցության գործակալություն» ՓԲԸ-ի ստեղծումն առնչություն ունի միայն լուծարվող կազմակերպությունների հետ, քանզի լուծարման գործընթացը, ինչպես այլ առիթով եւս նշել էր նախարարը, ծախսեր պահանջող եւ անիմաստ ձգձգվող մի հոգս է դարձել: «Լուծարման գործընթացը տեւում է ո՛չ պակաս, քան 1 տարի. այդ ժամանակամիջոցում պետք է կարողանալ գույքը վաճառել, աշխատավարձերը վճարել, եւ այլ ու այլ բարդություններ... Այս ՓԲԸ-ի ստեղծումը մեզ հնարավորություն կտա արագ աշխատել. կազմակերպությունը կանի համապատասխան վճարումները՝ հետագայում լուծարվող գույքից իր բաժինը ստանալու պայմանով», հարցը համառոտ ներկայացրեց Դավիթ Վարդանյանը:

ԱՆՈՒՇ ԴՈՎԼԱԹՅԱՆ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԲԱՆԿ

Անցում բարեփոխումների փուլին

Թեքեյան կենտրոնում հոկտեմբերի 12-ին Համաշխարհային բանկի նախաձեռնությամբ սկսվեց «Ինստիտուցիոնալ եւ կառավարման ուսումնասիրություն» (ԻԿՈՒ) թեմայով երկօրյա խորհրդաժողովը: Ողջույնի խոսքով հանդես եկավ Հայաստանի վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը՝ իր գոհունակությունն արտահայտելով ծրագրի ներդրման վերաբերյալ: ՀԲ տարածաշրջանային տնօրեն Ջուդի Օքոները բացման խոսքում մեծ կարեւորություն տալով ԻԿՈՒ ծրագրի ներդրմանը հայտնեց, որ 94 թ.-ից աշխատելով Հայաստանում՝ հետեւել է երկրի առաջադիմության ընթացքին, որը երկարատեւ ու դժվարին ճանապարհ է եղել: Սակայն, ժամանակն է սկսել բարեփոխումների երկրորդ փուլը, որպեսզի չկորցնենք առաջին փուլի ձեռքբերումները:

Բարեփոխումների երկրորդ փուլում ՀԲ-ն կարեւորում է առողջապահության, կրթության, էներգետիկայի բնագավառների զարգացման խոչընդոտների վերացումը, հակակոռուպցիոն համապարփակ ծրագրերի մշակումն ու ընդունումը: Այդ իմաստով կարեւոր են համարում ՁԼՄ-ների, հկ-ների եւ կառավարության ուժեղացումը: Խորհրդաժողովի օրակարգային հարցերը պայմանավորված էին ՀԲ-ի կատարած ուսումնասիրության արդյունքներով, որոնք ամփոփված էին «Ինստիտուցիոնալ եւ կառավարման ուսումնասիրություն» տեղեկատուում: Երեկ քննարկման էր դրված կառավարության գործունեության արդյունավետությունը բարձրացնելու հարցը՝ տարբեր տեսանկյուններով: Պետական ծախսերի կառավարման կատարելագործում՝ գտնելով, որ կազմակերպության հաշվետու լինելու գործընթացի բարելավումը Հայաստանի պաշտոնական ծառայության արդյունքն է: Հիմնական խոչընդոտ է համարվում պետական ծառայության համակարգում գոյություն ունեցող հովանավորչությունը: Ներկայումս մշակվում է մի նախաձեռնություն, ըստ որի բարձրաստիճան պաշտոնյաները պետք է իրենց տարեկան եկամուտների եւ ակտիվների մասին հայտարարագրեր ներկայացնեն: Ըստ կառավարության, այս քայլն առաջինը կլինի իշխանության բարձր խավերում առկա կաշառակերության դեմ մղվող պայքարում:

Կնճռոտ հարցերից է աշխատակազմի հավաքագրումն ու վարձատրությունը. պետական ծառայողների աշխատավարձն ամենացածրն է՝ 2,9 տոկոս, անգամ մյուս հանրապետությունների համեմատությամբ: Բյուջետային աշխատողների թվաքանակի առավել արդյունավետ վերահսկումը հանդես է գալիս որպես յուրաքանչյուր պետական ծառայության եւ բարեփոխումների գործընթացի հիմնաքար: Բյուջետային աշխատողների թիվն արդյունավետորեն վերահսկելու համար առաջարկվում է սկսել նախագահի գրասենյակից, կառավարությունից եւ ֆինանսների նախարարությունից: Հայաստանում բյուջետային համակարգում զբաղված է բնակչության 6,4 տոկոսը:

ՀԲ-ի ուսումնասիրության արդյունքներով, կառավարության արդյունավետության առումով Հայաստանը ցածր գնահատականներ է ստացել: Ծառայություններ տրամադրելու ցուցանիշը շատ ցածր է եվրոպական ցուցանիշներից, հատկապես առողջապահության ծառայություններինը: Չեկույցներից մեկով Հայաստանը դասվում է կոռուպցիայի բարձր մակարդակ ունեցող երկրների խմբին:

Պետության հակակոռուպցիոն համապարփակ ծրագրի մշակումը պետք է բաղկացած լինի կանխումից, հարկադրումից, հասարակական կրթության եւ քաղաքացիական հասարակության վերահսկման մեխանիզմներից: Ըստ այդմ, կարեւորվում են մի քանի չափորոշիչներ՝ հատուկ հակակոռուպցիոն օրենսդրության ընդունում, տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպության 97 թ. հակակաշառակերության կոնվենցիայի վավերացում, եվրախորհրդի հակակոռուպցիոն ծրագրին միանալը եւ այլն:

Ս. Պ.

ԱԶԳ

Հրապարակ

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Թուրքի դմակը լիզելով անգամ, բարեկամը չենք դառնա

Աննախադեպ հակաարշավ է ձեռնարկել Թուրքիան Հայաստանի ու ԱՄՆ-ի դեմ՝ ի պատասխան ԱՄՆ կոնգրեսականների Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու գործընթացի։ Երեւի թե խեղճ Ամերիկայի ճակատագրով մտահոգված, հակաքարոզչական արշավ է ծավալել նաեւ հայրենյաց հիշական մամուլը։ Քննադատական, հեգնական ու ծաղրական առաջնորդողների, հոդված-հոդվածիկների, հեռուստահաղորդումների բնույթը նույնն է՝ ներկայացնել ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը որպես անմիտ, անտեղի ձեռնարկում, վնասաբեր ողջ հայության ու Հայաստան պետության համար՝ անշեղորեն խփելով նույն նշանակետին, թվացյալ կորուստների մեղքը բարդելով ՀՀ նախագահի ու արտգործնախարարի վրա։ Օրերս հակաքարոզչական պաթոսը ծայրաստիճան շիկացավ։ Մասնավորապես «Առավոտի» նոյեմբերի 7-ի խմբագրականում Հայաստանի պետական այրերը ներկայացվեցին որպես անկարող ու անհեռատես գործիչներ՝ զրկված մտածված ու որակյալ արտաքին քաղաքականություն վարելու ունակությունից։ Հայաստանի դիվանագետները որակավորվեցին որպես անբավարար մտավոր կարողությունների տեր՝ անընդունակ անգամ պարզունակ թվաբանական հաշվարկների միջոցով պարզելու Թուրքիայի հետ մեր «բարիդրացիական հարաբերությունների» օգուտն ու վնասը։

Խոսք չկա, սուր է ասված... բնականաբար թվաբանական հաշվարկների առումով։ Սակայն կյանքը թվաբանական հաշվարկների աղյուսակ չէ։ Կան նաեւ ոլորտի բարոյահոգեբանական բնույթի պահանջներ, որոնք, ինչպես համոզվում ենք, նախկինների բանակին բնորոշ չեն։ Համաձայն այդ ոչ թվաբանական ոլորտի տվյալների, ամբողջ մի ազգ, ազգը ներկայացնող ամեն ոք անվերջ մորմոքող վերք ունի՝ պատվազրկված, թալանված ու խոշտանգված պապ ու տատի, հոր ու մոր, քույր ու եղբոր, ամուսնու հիշատակը։ Ո՞վ հատուցում կտրնդի, որ սրանցից հետո լիարժեք ապաքինվեցինք։ Ո՞վ կփաստի, որ, ի բացառություն մարդկային զարգացման օրինաչափությունների, ջնջվեց ու վերացավ մեզանում այն ախտերի հավաքածուն, որը հատուկ է ցեղասպանություն վերապրածներին։ Թուրքը գիտեր՝ ոնց է գլխատելու եւ կազմալուծելու մի ողջ ժողովուրդ. հալածեցին ու վերացրին սերուցքը՝ ազնվականներին, մտավորականներին, ունեւորներին, ունակներին, մնացյալին զամելով Դեր Զորի սպանդի ճակատագրին։ Չվերագրե՞նք արդյոք կրած կորուստներին այն իրողությունը, որ մեր շարքերում համազգային տենչին հակադրվողներ էլ կան՝ ի դեմս այն բանակի, որը, պահ մտած «առավոտների» եւ «Ա1+»-ների շվաքում, միայն փախցրածը հանգիստ մարսելու ու իշխանության վերադառնալու մոլուցքով է տառապում՝ էությունը քողարկելով թվաբանագետի դիմակով։ Չվերագրե՞նք արդյոք ցեղասպանության հետեւանքներին այն փաստը, որ 90-ականներին ազգային առաջնորդների տիտղոսին տիրացան նաեւ այն տխրահռչակները, որոնք նոր արհավիրքների առջեւ կանգնեցրին ժողովրդին։ Եվ արդյոք չբացատրե՞նք ազգի սերուցքի գլխատման հետեւանքներով այն հանգամանքը, որ ժողովրդի ընտրյալները ընտրյալի հատկանիշներով բնավ էլ չեն օժտված, ինչի պատճառով առաջնորդների խիստ պակաս է զգացվում, ինչի հետեւանքով պաշտոնների ենք արժանացնում անդեմ ու անկարող միջակություններին, որոնք ազգի սերուցքի կոչման են հավակնում։ Պարզ խոսենք. սրանցից շատերը խորհրդային անցյալ ունեն, ինչն ապացուցում է, որ ախտը բնավ էլ անցումային շրջանի հետեւանք չէ, այլ շատ ավելի խորքային է։

Եթե Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հակառակորդները հայ են ու բանականությամբ օժտված մարդիկ, ապա պետք է ենթադրել, որ «հոգու խորքում» սրանք էլ են հայավարի մտածում, բայց հակառակն են քարոզում՝ դրդված շահից, պատվիրատուի պատվերից կամ հենց սեփական թերամտությունից։ Ի դեպ, չի կարելի բացառել նաեւ երրորդը, քանզի «ճիշտ» դիվանագիտության ջատագովները լրջագույնս փաստարկում են ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի վնասաբերությունը՝ հիմնվելով Թուրքիայի նախատեսած պատժամիջոցների վրա։ Հայաստանի ու հայերի մասով դրանք հետեւյալն են. անցկացնել Վրաստանի հետ համատեղ զինավարժություններ Հայաստանի սահմանի մոտակայքում, փակել օդային միջանցքը, վերանայել այցագրային համակարգը հայաստանցիների առումով... «Առավոտը» Պոլսի պատրիարք Մեսրոպ արք. Մութաֆյանի հետ մտահոգված է նաեւ 60 հազար թուրքահպատակների ու 25 հազար հայաստանցիների ճակատագրով, քանզի վերջիններս թուրքական ապրանքների առեւտրով են գոյատեւում։ Ո՞վ կպահովի այս մարդկանց անվտանգությունը, հարցնում է «Առավոտը», գտնելով, որ «մեր պետական այրերի մտավոր կարողություններն ինչպես չեն բավարարում իրավիճակը սթափ գնահատելու համար»։

Եթե խոսքը իրավիճակի սթափ գնահատման մասին է, ապա մենք էլ հարցնենք «Առավոտին», ինչպե՞ս են վտանգահարույց Հայաստանի համար թուրք-վրացական զորավարժանքները... Հետեւելով նման տրամաբանության, կարելի է պատկերացնել թուրքերի ահ ու սարսափի աստիճանը հենց թուրքական սահմանի բերանին գրեթե ամեն տարի կազմակերպվող հայ-ռուսական զինավարժանքներից։

Հայաստանցիների համար սարսափահարույց չէ նաեւ օդային միջանցքի փակումը, քանզի օդային այդ միջանցքով որեւէ ծավալուն բեռնափոխադրում չի իրականացվում։ Այնպես որ, զբոսաշրջիկներն ու հայաստանյան պետական այրերը կգերադասեն չվերթերի այլ միջանցքներ։ Սակայն ինչպե՞ս կարձագանքի պատժամիջոցներին միջազգային հանրությունը։ Արդյոք չի՞ համոզվի, որ գողի գլխարկն է վառվում ու չի՞ կշտամբի Թուրքիային Հայաստանի շրջափակումն էլ ավելի սաստկացնելու համար։

Ինչ մնում է առեւտրականների շահերին ու թուրքահպատակ հայության անվտանգությանը... Թուրքական չուլափուտը կարելի է փոխարինել ասիական այլ երկրների նմանօրինակ բարիքներով։ Անվտանգության առումով... Գայթակղիչ հայտնություն է արել «Առավոտը»։ Այնպես որ, մի կողմ թողնելով «Առավոտի» երգը երգող Մութաֆյան պատրիարքի թուրքերին հաճոյանալու անպտուղ տենչը, անցնենք 25 հազար հայերի անվտանգության հարցին։ Զարմանալի ողջախոհություն է այժմ դրսեւորում «Առավոտը»։ Բայց ո՞ւր էր առավոտցիների զրնգուն ձայնը, երբ «Արցախ» կոմիտեն, այնուհետեւ ՀՀՇ-ն մարտնչում էր ազատատենչ շեփորի ազդակի ներքո... Չէ՞ որ թուրք-ադրբեջանցիների թիկունքում պատանդ էին մնացել կես միլիոնից ավելի հայրենակիցներ։ Եվ ինչո՞ւ պայքարը սաստկացավ հենց Սումգայիթի, Բաքվի ու Կիրովաբադի ջարդերից հետո։ Ինչ է, ճշմարտությո՞ւնն էլ է երկակի լինում...

Ի դեպ, Արցախի ազատագրումը Հայ դատի մասնակի իրագործումն է ազդարարում ու նաեւ վկայում, որ հիշական մամուլը որեւէ գաղափարախոսությամբ չի առաջնորդվում։ Պատվերի ներքո իմաստավորվում է նաեւ այդ մամուլի քարոզչությունը՝ «պահը չէ» ուղղվածությամբ, կարծես այդ պահը երբեւէ եղել է կամ կլինի, ու, կարծես, ԱՄՆ կոնգրեսականները Հայաստանի դրդմամբ են ձեռնարկել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը։ Այնուհանդերձ, ի՞նչ պիտի արվի, որ գա այդ պահը։ Արցախը հանձնվի Ադրբեջանի՞ն։ Հայաստանը գերհզորանա՞, հանելով ու անցնելով Թուրքիային։ Նավթահորե՞ր հայտնաբերի կամ ստեղծի Բոսֆոր-Դարդանելի հայկական տարբերակը... Այդ հրաշք գերպետության ժամանակը մի մաս քարքարոտ տարածքում մոտակա հարյուրամյակում չի նշմարվում։ Ուրեմն ինչ, մոռացությա՞ն մատնենք համայն կոտորածը։

Կա նաեւ այլ տարբերակ՝ սպասել, երբ Թուրքիան կզղջա՝ հոժարակամ առաջարկելով ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը։ Տարբերակն առասպելային է թեկուզ այն պատճառով, որ Թուրքիան ոչ մի ժամանակ բարյացակամորեն չի վերաբերվել հայությանը եւ ընդհանրապես այլազգիներին, որոնց տարածքին մեծ հաճույքով ու մեծ դաժանությամբ տիրացել է։ Թուրքիան այն երկիրն է, որը չընդունեց ակնհայտը՝ Հայաստանի անկախությունը՝ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման հարցը կապելով երրորդ երկրի շահերի հետ, նախապայմաններ դնելով անգամ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի իշխանության առաջ։

Նախկինների մամուլի պահվածքը կարելի էր վերագրել նաեւ անհիմն լավատեսության ու անսահման խաղաղասիրության, կրկնօրինակող Աշոտ Բլեյանի «Նոր ուղու» քարոզչությանը։ Սակայն պացիֆիստի կեցվածք ընդունածները ժամանակ առ ժամանակ բավականին ագրեսիվություն են դրսեւորում, ապացուցելով, որ դրսեւորվող պացիֆիզմը քաղաքական խաբկանք է, ու հիշեցնելով, թե որ բանակի կողմն են մղում։ Ի՞նչ երգի խեղճ «Առավոտը», եթե տերերի հավաքական միտքը՝ դրսեւորված նախկինների քաղաքական պահվածքով, մերժում է ազգային գաղափարախոսություն հասկացությունը, գտնում, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը պատմաբանների գործն է, իսկ որպես ոճրագործության մեղսավոր մատնացույց է անում սեփական ժողովրդին, ավելի ստույգ՝ նրա անխոհեմ պահվածքն ու անշնորհակալ վերաբերմունքը տիրոջ հանդեպ։ Չէ, չենք լիզում թուրքերի դմակը, ինչպես չլիզեցին սերբերը, բուլղարացիները, հույները, արաբները...

Վերջում կմաղթեի արհեստավարժ իմ գործընկերներին չանպատվել Հայաստանի պետական այրերին՝ մասնավորապես ՀՀ նախագահին ու արտգործնախարարին գոնե Հայոց ցեղասպանության ճանաչման առիթով։ ՀՀ նախագահը ընտրողների քվեն ստացած իր նախընտրական ծրագրով է առաջնորդվում, ԱԺ-ն իրականացնում է խորհրդարանական կուսակցությունների ծրագրային պահանջները՝ կապված Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հետ, ՀՀ նախագահի ու ԱԺ դիրքորոշումը արտացոլում է ՀՀ պետական քաղաքականությունը, որին հետեւում է արտաքին գործերի նախարարությունը՝ ի դեմս Օսկանյանի եւ այլ հայ դիվանագետների։ Այնպես որ, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը Քոչարյանի ու Օսկանյանի մտավարժանքների արդյունքը չէ, այլ ազգային, պետական պատվեր։ Ես կասեի՝ համայն հայության պատվեր, որին դիմադրում են նախկինները՝ իրենց ենթակա մամուլի միջոցներով հանդերձ։

ԱՐՍԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

70-ԱՄՅԱԿ

Առինքնող եւ պրպտող մտքով օժտված գիտնականն ու դասախոսը

Ես այն սերնդի ներկայացուցիչն եմ, ում համար ուսուցիչն ու դասախոսը եղան ու մնացին որպես զուտ հոգեղեն անձնավորություններ, ովքեր սնվում են միայն մտավոր սննդով եւ ապրում կոչմանը համապատասխան։ Այդպիսին է մնացել ինձ համար նաեւ փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, Երեւանի պետական համալսարանի փիլիսոփայության եւ տրամաբանության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Հրաչիկ Ճաքարյանը, ում մոտ (թեեւ անցել են 30-ից ավելի տարիներ) ինձ շարունակ ուսանող եմ զգում եւ յուրաքանչյուր նախադասությունից հետո սպասում, թե ուր որ է հարազատ դասախոսն ասելու է. «Այս ձեւակերպումը ստույգ չէ», «Այս միտքը լրացուցիչ փաստարկման կարիք ունի» եւ այլն։

Ու հիմա իմ սերնդակիցներն արդեն 50-ն անց, կյանքի բեռան տակ կքած մարդիկ են, իսկ մեր դասախոսը՝ 70-ը բոլորած, անցածով ու արածով իմաստնացած, հարուստ ու օրինակելի կենսագրությամբ անձնավորություն։

Հր. Ճաքարյանը ծնվել է 1930 թ. օգոստոսի 19-ին, Լեռնային Ղարաբաղի Ուլուբաբ գյուղում։ Դպրոցն ավարտելուց հետո ընդունվել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի տրամաբանության, հոգեբանության եւ հայոց լեզվի բաժինը, 1954 թ. ընդունվել է ասպիրանտուրա «Փիլիսոփայություն» մասնագիտությամբ։ 1958 թ. պաշտպանել է թեկնածուական, 1970 թ. դոկտորական ատենախոսությունները։ 1957 թվականից մինչեւ 1973 թ. աշխատել է ԵՊՀ փիլիսոփայության ամբիոնում, իսկ 1975-1977 թթ. Մալիի Հանրապետությունում որպես Բոմակա քաղաքի բարձրագույն նորմալ դպրոցի փիլիսոփայության եւ հոգեբանության ֆակուլտետի պրոֆեսոր։ 1977 թ. վերադարձել է հայրենիք եւ մինչեւ 1986 թ. (1979 թ.-ից՝ համատեղությամբ) աշխատել ԵՊՀ դիալեկտիկական մատերիալիզմի եւ տրամաբանության ամբիոնի պրոֆեսոր։ 1979-1986 թթ. ղեկավարել է ՀԽՍՀ եւ ՍՄԿ մինիստրության հասարակական գիտությունների դասավանդման վարչությունը։ 1987 թվականից առ այսօր Հր. Ճաքարյանը ԵՊՀ փիլիսոփայության եւ տրամաբանության ամբիոնի վարիչն է։

Պրոֆեսոր Հր. Ճաքարյանը դասախոսություններով եւ գիտական զեկուցումներով հանդես է եկել Ֆրանսիայում, Նիդեռլանդներում, Ֆինլանդիայում, Լեհաստանում, Նոր Գվինեայում, Մալիում, Մադագասկարում, Սենեգալում, Փարիզի Սորբոնի համալսարանին կից Միջազգային փիլիսոփայության կենտրոնում, բազմիցս՝ Մոսկվայում եւ այլուր։

Հր. Ճաքարյանը բնության ու հասարակության մասին գիտությունների միջազգային եւ Հայկական փիլիսոփայական ակադեմիաների իսկական անդամ է, պարգեւատրվել է «Աշխատանքային արիության համար» մեդալով (1970) եւ Երեւանի պետական համալսարանի ոսկե հուշամեդալով (1999)։ Նրա ղեկավարած ասպիրանտներից 5-ը պաշտպանել են թեկնածուական ատենախոսություններ։

Բազմազան են պրոֆ. Հր. Ճաքարյանի գիտական հետաքրքրությունները։ Նա առաջինն է ամբողջական վերլուծության ենթարկել, վերհանել ու արժեքավորել 19-րդ դարի հայ ազգային մտքի նշանավոր ներկայացուցիչ Ա. Մ. Գարագաշյանի տեսական-փիլիսոփայական, սոցիալ-քաղաքական, լեզվական-տրամաբանական ու պատմագիտական ժառանգությունը։ Խորհրդահայ փիլիսոփայության մեջ առաջինն է համակողմանի վերլուծության ենթարկել «մետաֆիզիկա» հասկացությունը, իսկ «Մետաֆիզիկայի իմացաբանական էությունը» մենագրությունն արժանացել է ԽՍՀՄ ժողովրդական տնտեսության նվաճումների ցուցահանդեսի բրոնզե մեդալին։ Փիլիսոփայական գիտելիքի առանձնահատկություններին նվիրված ուսումնասիրություններում հիմնավորել է փիլիսոփայական անդրադարձի (ռեֆլեքսիայի) 3 տարբեր մակարդակները (առօրեական, բուն փիլիսոփայական, մետափիլիսոփայական)։ Խորհրդային Միությունում առաջինն է լուրջ ուշադրություն դարձրել ողջախոհության երեւույթին եւ հրատարակել մենագրություն հոգեկանի այս բնագավառի առանձնահատկությունների մասին։

Ստեղծագործության տեսության բնագավառում համակողմանիորեն հիմնավորել է ստեղծագործական տեսության իմացության տեսությունից անկախ լինելու գաղափարը։ Ընթացքի մեջ է 20-րդ դարի հայ մշակույթի ստեղծագործող (կրեատիվ) ներուժի մասին ուսումնասիրությունը, ավարտին է մոտենում «Ստեղծագործական տեսության փիլիսոփայական հիմնահարցերը» մենագրությունը։

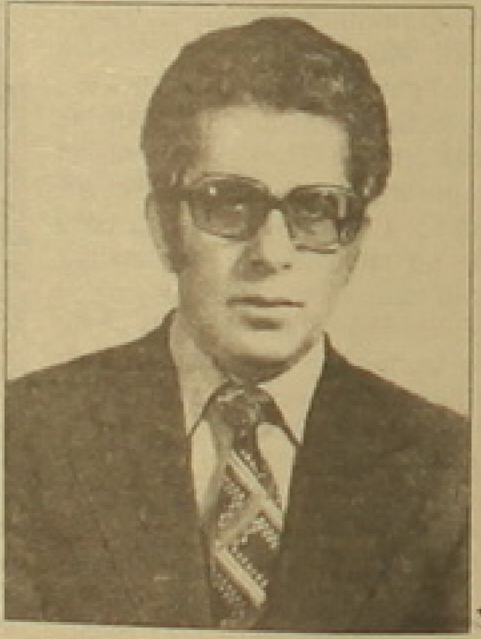

Պրոֆ. Հրաչիկ Ճաքարյան

Փաստարկման տեսության բնագավառում այն գաղափարն է հիմնավորել, որ փաստարկումը ինֆորմացիայի փոխանակման ոչ այնքան մտային, որքան հոգեւոր կառույց է, որ փաստարկումն ավելի շատ արժեքային, քան տրամաբանական-իմացաբանական կատեգորիա է, եւ անհնարին է ստեղծել փաստարկման տեսություն առանց նրա մեջ ներառելու արժեքային-իմացաբանական սուբյեկտը։

Պրոֆեսոր Ճաքարյանի ակտիվ քաղաքացիական դիրքորոշման վկայությունն են հանրապետական մամուլում նրա հրատարակած մի քանի տասնյակի հասնող հրապարակախոսական հոդվածները, որոնք վերաբերում են բուհական կյանքի կատարելագործման, ուսանողների գիտական աշխարհայացքի ձեւավորման, մատաղ սերնդի դաստիարակության հարցերին։

Սիրելի ընթերցող, Կամերային երաժշտության տուն տանող պուրակով անցնելիս եթե հանդիպես ալեխառն մազերով, հոգնած, բայց բարի ու մտազբաղ դեմքով, կաշվե թղթապանակը թեւի տակ մի մարդու, որ քայլում է դանդաղ, երբեմն կանգնում, նայում շուրջը, ծառերին, երկնքին ու չգիտես՝ օրվա խորհո՞ւրդն է ցանկանում հասկանալ, թե՞ աշխարհի իմաստը, իմացիր, որ դու հանդիպել ես գիտնական ու փիլիսոփա, մարդ ու մանկավարժ Հրաչիկ Ճաքարյանին։ Ցանկացիր նրան առողջություն, անտրտունջ աշխատանք ու անցիր։

ԱՐԱՄ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի փիլիսոփայության ամբիոնի վարիչ, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ԱԶԳ

միջազգային

ՀԱՐԱՎՍԼԱՎԻԱ

Ընդդիմությունը վերջնագիր ներկայացրեց

Հարավսլավիայի նախկին նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի հավատարիմ զինակիցները կառչում են Սերբիայում իրենց վերջին հենարաններին՝ ոստիկանությանը եւ դաշնային հաստատություններին: Ընտրություններում եւ ապա փողոցներում պարտություն կրելով՝ Միլոշեւիչի հիմնած Սերբիայի սոցիալիստական կուսակցության (ՍՍԿ) եւ նրա կնոջ Միրա Մարկովիչի գլխավորած Միացյալ ձախերի (ՄՁ) լիդերներն ամեն գնով խոչընդոտում են ժողովրդավարական վերափոխումներին եւ պահպանում են լարվածությունը:

Նախագահ Վոյիսլավ Կոշտունիցայի համար այժմ կենսական նշանակություն ունի ՆԳՆ-ին տիրանալը: Կոշտունիցայի հենարանը հանդիսացող Հարավսլավիայի ժողովրդավարական ընդդիմության (ՀԺԸ) գործիչները պնդում են, որ ՆԳՆ-ի հարցում «որեւէ զիջում չի կարող լինել»: Սերբիայի ոստիկանության եւ լավ զինված հատուկ ուժերի թվակազմը 120 հազար է: Այդ ուժերը դեռ իրենց հնազանդությունը չեն հայտնել նոր նախագահին: Լռություն է պահպանում ներքին անվտանգության ծառայության պետ Ռադե Մարկովիչը, որը Միլոշեւիչին առավել նվիրված անձանցից մեկն է:

Առայժմ Սերբիայի վարչապետի պաշտոնն զբաղեցնող Միրկո Մարյանովիչը հայտարարել է, թե անձամբ կվերահսկի ՆԳՆ-ը, որը պետ Վլայկո Ստոյիլկովիչը հրաժարական տվեց երկուշաբթի օրը: Միջազգային քրեական դատարանը նրան մեղադրում է Կոսովոյում ոճիրներ գործած լինելու մեջ: Մարյանովիչի հայտարարությունը հնչում է որպես ընդդիմությանն ուղղված մարտահրավեր, մանավանդ նրա այն խոսքերը, թե «կառավարությունը շարունակում է կանոնավոր աշխատել»:

Սերբիայի նախագահ Միլան Միլուտինովիչը երկուշաբթի հայտարարել էր դեկտեմբերին վաղաժամկետ խորհրդարանական ընտրությունների անցկացման եւ «անցումային կառավարության» ստեղծման մասին, որի կազմում, ՀԺԸ-ից բացի, ընդգրկվելու են գրող Վուկ Դրաշկովիչի Սերբիայի նորացման կուսակցությունը (ՍՆԿ), ինչպես նաեւ Միլոշեւիչին հավատարիմ սոցկուսի եւ Վոյիսլավ Շեշելի Արմատական կուսակցության ներկայացուցիչներ: Վերջին երկու կուսակցությունները երեքշաբթի կտրուկ փոխեցին դիրքորոշումը, հայտարարելով, թե դեմ են խորհրդարանի լուծարմանը եւ նոր ընտրությունների անցկացմանը: Այս երկու ուժերի լիդերները պնդում են, թե իրենք Կոշտունիցայի հետ չեն շփվի, «քանի դեռ Սերբիայում շարունակվում են բռնությունները եւ քաոսը»:

Փարիզի «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ Սլոբոդան Միլոշեւիչը դեռ բնակվում է Բելգրադում՝ Տոլստոյի փողոցում գտնվող իր առանձնատանը, որը պաշտպանում են ոստիկանության հատուկ ուժերը: Ընդդիմության գործիչներից մեկը՝ Չաչակի քաղաքապետ Վելիմիր Իլիչը, սպառնում է 500 հազար ցուցարար բերել Բելգրադ, եթե արագորեն չկազմվի «անցումային կառավարություն» եւ չանցկացվեն վաղաժամկետ ընտրություններ: Իսկ ժողովրդավարական կուսակցության ղեկավար Զորան Ջինջիչը վերջնագրով Միլոշեւիչի կողմնակիցներից պահանջել է մինչեւ ուրբաթ ընդդիմությանը հանձնել 4 նախարարություններ, այդ թվում ՆԳՆ-ն եւ արդարադատության նախարարությունը: «Հակառակ դեպքում ժողովուրդը դուրս կգա փողոց», սպառնացել է նա:

Պ. Ք

ԱՐԱԲ-ԻՍՐԱՅԵԼԱԿԱՆ

Եգիպտոսն անուղղակի մերժում է Քլինթոնի առաջարկը

Մինչ երկու շաբաթից ի վեր նույն ուժգնությամբ շարունակվում էր իսրայելական բանակի ագրեսիան պաղեստինցիների դեմ՝ պատճառելով նորանոր զոհեր ու վիրավորներ, հոկտեմբերի 11-ին ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը կրկին առաջ քաշեց եգիպտական Շարմ Շեյխ քաղաքում խաղաղության հանդիպում անցկացնելու իր գաղափարը, որին պետք է մասնակցեն ինքը, Եգիպտոսի նախագահ Մուբարաքը, պաղեստինյան առաջնորդ Արաֆաթը եւ Իսրայելի վարչապետ Բարաքը: Սակայն, որպես նախապայման, նա շեշտել է բռնությունների վերջ դնելու անհրաժեշտությունը:

Իր կողմից նախագահ Մուբարաքը նամակ է ուղարկել ԱՄՆ նախագահին, պարզաբանելով, որ առաջարկված հանդիպումը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ են հետեւյալ պայմանները՝ իսրայելական զորքերի դուրսբերում պաղեստինյան հողերից, պաղեստինցիներին եւ արաբական երկրներին ուղղված վերջնագրերից ու սպառնալիքներից հրաժարվելը, իսլամական սրբավայրերի նկատմամբ իսրայելական նոր ագրեսիայի բացառումը, միջազգային հետաքննիչ հանձնաժողով ստեղծելու Թել Ավիվի համաձայնությունը, եւ որ հանդիպումը ուղղված չլինի լոկ իրադրության հանդարտեցմանը, այլ բանակցությունների դուռ բացի Երուսաղեմի եւ սրբավայրերի համար՝ ՄԱԿ-ի որոշումների շրջանակներում:

Կահիրեի նման պայմանները, գոնե հիմա, բնականաբար ընդունելի չեն Վաշինգտոնի եւ Թել Ավիվի համար: Այս իրողությունն իմանալով, Եգիպտոսը պարզապես նուրբ դիվանագիտությամբ հրաժարվեց Քլինթոնի առաջարկից: Դրանով Մուբարաքը երկու նպատակ է հետապնդում: Նախ՝ սատար կանգնել պաղեստինցիներին, Լիբանանին եւ Սիրիային՝ ընդդեմ իսրայելական սպառնալիքների: Եվ երկրորդ՝ սիրաշահել եգիպտական հանրային կարծիքը, որովհետեւ երկրորդ շաբաթն է շարունակվում են բազմահազարանոց բողոքի ցույցերը՝ պահանջելով խզել կապերը Իսրայելի հետ:

Իր հերթին, միջազգային համագործակցության պաղեստինցի նախարար Նաբիլ Շաաթը հայտնել է, որ խաղաղությունը թելադրանքներով ու վերջնագրերով չի հաստատվում: Իսկ բանակցությունների սեղանին վերադառնալու համար Շաաթը պնդել է, որ իսրայելական բանակը պետք է հեռանա բոլոր թեժ կետերից եւ պաղեստինյան բնակավայրերից ու դադարեցնի գնդակոծումներն անզեն ժողովրդի դեմ: Միեւնույն ժամանակ, պետք է միջազգային հետաքննություն անցկացվի՝ երկշաբաթյա առճակատումների պատասխանատուին որոշելու եւ պատժելու համար:

Ա. Մ.

Մադլեն Օլբրայթը կմեկնի Փենյան

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը հայտարարել է, որ ինքն ընդունել է Հյուսիսային Կորեա այցելելու հրավերը: Այդ այցը ամենաբարձրաստիճան ամերիկյան դիվանագիտական այցը կլինի ԿԺԴՀ: Հյուսիսային Կորեան դեռեւս մնում է Սպիտակ տան հրապարակած այն երկրների ցանկում, որոնք խրախուսում են ահաբեկչությունը: Միացյալ Նահանգները մտահոգված է նաեւ ԿԺԴՀ-ից զենքի արտադրության համար տեխնոլոգիաների արտահանմամբ: ԱՄՆ-ում գտնում են, որ այդ այցը խորհրդանշում է առավելագույն ջերմացում երկու երկրների հարաբերություններում Կորեական պատերազմի ավարտից ի վեր: Այդուամենայնիվ, այցի ստույգ օրը դեռ որոշված չէ:

Ռուսաստանը զենք է առաջարկում ՀԱՊ անդամ պետություններին

Ըստ ՌԴ ԱԽ քարտուղար Իվանովի՝ համեմատաբար ցածր գներով

Սկիզբը էջ 1

Հավաքական անվտանգության պայմանագրի անդամ վեց պետություններից զենք վաճառելու ցանկություն ունեն Ռուսաստանը եւ Բելառուսը: Բիշքեկում նախագահ Լուկաշենկոն իր կիրգիզ գործընկերոջը՝ Ակաեւին առաջարկել է մահմեդական ծայրահեղականներին հակահարված տալու նպատակով գնել բելառուսական ռազմական տեխնիկա: Ի դեպ, Մինսկը ցանկություն ունի զենք վաճառել նաեւ Իրաքին եւ Քուվեյթին: Ոչ պաշտոնական տեղեկությունների համաձայն Բելառուսի եւ Իրաքի միջեւ ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն 100 մլն դոլար զենքի վաճառքի մասին: Եթե Բելառուսը կարող է հեռու եւ մոտ հարեւաններին զենք վաճառել, ապա ըստ երկրի սահմանադրության, չի կարող պետության սահմաններից դուրս մասնակցել խաղաղարար ռազմական գործողությունների: Այսպես, ստորագրելով տարածաշրջանային հավաքական անվտանգության ուժերի եւ միջոցների կարգավիճակի շուրջ բիշքեկյան համաձայնագիրը, Բելառուսը հայտնվում է երկիմաստ վիճակի մեջ: Ստեղծված փակուղային վիճակից դուրս գալու համար Մինսկը կամ պետք է փոփոխությունն կատարի սահմանադրության մեջ, կամ հրաժարվի համաձայնագրից: Իսկ որպեսզի տարածաշրջանային հավաքական անվտանգության ուժերի եւ միջոցների կարգավիճակի շուրջ բիշքեկյան համաձայնագիրը կյանքի կոչվի, այն պետք է վավերացնեն վեց երկրների խորհրդարանները:

Մահմեդական ծայրահեղականներին հակահարված տալու նպատակով Կիրգիզիային իր օգնությունն է առաջարկել նաեւ Ռուսաստանը: Բիշքեկում, Պուտին-Ակաեւ հանդիպման ընթացքում քննարկվել են ռուս-կիրգիզական ռազմական համագործակցության հեռանկարները: Նախագահ Պուտինը հայտարարել է, թե չի բացառում Ռուսաստանի միջնորդական առաքելությունը երկրագնդի «թեժ կետերում», որոնք Հավաքական անվտանգության պայմանագրի սահմաններից դուրս են, սակայն միայն այն դեպքում «եթե հակամարտության մեջ ներքաշված կողմերը ցանկություն հայտնեն միջնորդի դերում տեսնել Մոսկվային»:

Հետաքրքիր է, Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության վերսկսման դեպքում, եթե կողմերը որպես միջնորդ նախընտրեն Մոսկվային, ինչպիսին կլինի Պուտինի վերաբերմունքը: Հստակ չէ նաեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղը Հավաքական անվտանգության պայմանագրի սահմաններից դո՞ւրս է, թե՞ ներս:

Վերադառնանք ՀԱՊ-ի անդամ պետությունների ղեկավարների ստորագրած համաձայնագրին: Տարածաշրջանային հավաքական անվտանգության ուժերի եւ միջոցների շուրջ համաձայնագիրը նպատակ ունի ստեղծել իրավական դաշտ, ըստ որի կարգավորվում է ՀԱՊ-ի անդամ վեց երկրներից որեւէ մեկում հավաքական անվտանգության ուժերի ժամանակավոր տեղակայման խնդիրը:

«Ազգը» բազմիցս գրել է, որ ՀԱՊ-ը գրանցվել է ՄԱԿ-ի քարտուղարությունում եւ համաձայն միջազգային ամենախոշոր կազմակերպության կանոնակարգի 51-րդ հոդվածի՝ «ՀԱՊ-ի անդամ որեւէ պետության դեմ երրորդ երկրի հնարավոր հարձակման կամ սպառնալիքի դեպքում պայմանագրի մնացած մասնակիցները կցուցաբերեն անհրաժեշտ օգնություն՝ ներառյալ ռազմական»: Ըստ էության, մինչ Բիշքեկի հանդիպումը, մինչ տարածաշրջանային հավաքական անվտանգության ուժերի եւ միջոցների կարգավիճակի շուրջ համաձայնագրի ստորագրումը որեւէ հստակություն չկար, թե ինչպես պետք է գործեն ՀԱՊ անդամ պետությունները՝ ենթադրենք Բելառուսի դեմ ՆԱՏՕ-ի ագրեսիայի դեպքում:

Բիշքեկյան համաձայնագիրը հստակորեն նշում է, թե ինչպես, ինչ դեպքերում, ինչ պայմաններով պետք է ռազմական ստորաբաժանումներ ուղարկեն ՀԱՊ անդամ պետություն՝ վերջինիս՝ երրորդ պետության հարձակման դեպքում օժանդակություն ցույց տալու համար: Այսպես, եթե ՆԱՏՕ-ն հարձակվում է Բելառուսի վրա, Ռուսաստանը, Հայաստանը, Ղազախստանը, Տաջիկստանը եւ Կիրգիզիան իրավունք ունեն զորքեր ուղարկել միայն այն դեպքում, եթե Բելառուսը օգնության կարիք զգա կամ դիմի, կամ զորքեր ընդունող երկիրն ու Հավաքական անվտանգության խորհուրդն իրենց համաձայնությունը տան: ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւը նշել է, որ «արագ հակազդեցության ուժեր» ստեղծվում են «համենայն դեպս» եւ ոչ ոք չի պատրաստվում «ռուսական զորքեր ուղարկել Կիրգիզիա կամ ՀԱՊ այլ երկիր»:

Բիշքեկյան հանդիպումը ուրվագծեց Ռուսաստանի անմիջական շահերի գոտին նախկին ԽՍՀՄ տարածքում: Այսպես, Արեւմուտքում ռուսական ազդեցության ծայրակետը Բելառուսն է, Հարավային Կովկասում՝ Հայաստանը, Կենտրոնական Ասիայում՝ Կիրգիզիան եւ Տաջիկստանը:

Այս օրերին հերթական անգամ հանդիպեցին ՎՈՒՈՒԱՄ պետությունների՝ Վրաստանի, Ուկրաինայի, Ուզբեկստանի, Ադրբեջանի եւ Մոլդովայի պաշտպանության նախարարները: Ինչպես հայտնի է, տարածաշրջանային այս ակումբը ստեղծվել է 1997 թ.-ին՝ Եվրոպայի խորհրդի շրջանակներում, նրա գործունեությունը հավանության է արժանանում եւ տարբեր զորավարժություններ անցկացնելու համար հովանավորվում ՆԱՏՕ-ի կողմից: Դիտորդների կարծիքով, ՎՈՒՈՒԱՄ-ը ստեղծվել է որպես այլընտրանք Հավաքական անվտանգության պայմանագրին: Կազմակերպության վերջին հանդիպման ընթացքում Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւը ասել է. «ՎՈՒՈՒԱՄ երկրները նպատակ ունեն ձեւավորել միասնական ռազմական ստորաբաժանումներ խաղաղարար գործողություններ իրականացնելու համար: Խաղաղարար ստորաբաժանման ստեղծումը որեւէ կապ չունի Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան խողովակաշարի պաշտպանության հետ»: Մինչդեռ Ուկրաինայի պաշտպանության նախարար Ալեքսանդր Կուզմուկն ասել է, թե խաղաղարար ստորաբաժանում կձեւավորվի 2002 թ.-ից ոչ շուտ եւ նպատակ կհետապնդի իրականացնել Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան խողովակաշարի պաշտպանությունը:

Բիշքեկում քննության է առնվել նաեւ Կենտրոնական Ասիայում եւ Աֆղանստանում ստեղծված իրավիճակը: Համաձայն «Սնարք» գործակալության հաղորդագրության «ՀԱՊ բիշքեկյան նստաշրջանի մասնակիցներն ընդունել են որոշում, որում մտահոգություն են հայտնել Կենտրոնական Ասիայում միջազգային ահաբեկչության եւ ծայրահեղականության ուժգնացող դրսեւորումների առնչությամբ, ինչը կարող է հասցնել տարածաշրջանում իրավիճակի երկարաժամկետ անկայունացման: Չդադարող հակամարտության հիմնական աղբյուր է նշվել Աֆղանստանը»:

Նախագահներ Պուտինը, Լուկաշենկոն, Քոչարյանը, Նազարբաեւը, Ակաեւը եւ Ռահմոնովը դիմել են ՄԱԿ-ին, ԵԱՀԿ-ին եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին՝ կոչ անելով Աֆղանստանին նիրված նիստ անցկացնել՝ հակամարտության մեջ ներգրավված բոլոր կողմերի մասնակցությամբ: «ՀԱՊ մասնակից երկրներից մեկի տարածքային ամբողջականությունը խախտելու ցանկացած փորձ կխափանվի մեր համատեղ ջանքերով», ասվում է հայտարարության մեջ:

Մշակույթ

Ստեղծագործ մտքի ընդդիմադիր ընթացքը՝ լինելության երաշխիք

Զրույց «Գառուն» ամսագրի խմբագիր, «Ապոլոն» հրատարակչության տնօրեն Լեւոն Անանյանի հետ

1993 թ. հիմնված «Ապոլոն» հրատարակչությունը շարունակողն է «Գառուն» ամսագրի գրական եւ թարգմանական լավագույն ավանդույթների: Լինելով գեղարվեստական մտածողության նորի եւ առաջադիմականի կրողը, ջատագովն ու տարածողը՝ այն կամրջում է հայ գրասեր հասարակայնությանը ժամանակակից ամերիկյան եւ եվրոպական գրականության հետ: Հասարակական կյանքի առաջընթացը զգալիորեն պայմանավորված է հասարակական մտքի զարգացմամբ, որին մեծապես նպաստում է արվեստը, մասնավորապես գեղարվեստական գրականությունը: Այս առումով դրվատելի է այն սկզբունքային նպատակադրումը, երբ հրատարակիչը հետեւողականորեն փորձում է իրականացնել տպագրվող (նաեւ թարգմանական) գրականության որոշակի ծրագիր: Անցած տարիներին «Ապոլոն» հրատարակչությունը լույս է ընծայել եվրոպական նշանավոր գրողների ստեղծագործությունների ավելի քան 100 հատոր (Կամյու, Էլիոթ, Բորխես, Հեսսե, Սեն-Ժոն Պերս, Կաֆկա եւ այլն):

Զրուցել «Ապոլոն» հրատարակչության տնօրեն Լեւոն Անանյանի հետ եւ չանդրադառնալ «Գառուն» ամսագրին, անհույս, անկարելի է, քանի որ մշակութային կյանքի այս երկու երեւույթները գործում են միասնաբար:

– Ի՞նչ դեր է ունեցել «Գառուն» ամսագիրը հայոց մշակութային կյանքում խորհրդային համակարգի գաղափարական ճնշման տակ եւ քաղաքական-տնտեսական տեղատվությունների նորագույն շրջանում:

– «Գառունը» գրական-մշակութային արժեքների վիթխարի շտեմարան է: Վերջերս լույս տեսավ 1967 թվականից հրատարակվող ամսագրի 400-րդ համարը: Ամսագիրը դաստիարակել է ոչ միայն ընթերցողներ հասարակական ներգործության իմաստով, այլ՝ գրողական սերունդներ, եւ պատահական չէր, որ նրանք այդպես էլ կոչվում են՝ գառունականներ: Ասեմ, որ նախկին խմբագիրները՝ Վարդգես Պետրոսյանը, Անժիկ Հակոբյանը, Մերուժան Տեր-Գուլանյանը (այժմ՝ Լեւոն Անանյան-խմբ.) բոլորն էլ բացառիկ նվիրումով կարողացել են ստեղծել իր բնույթով ու բովանդակությամբ արդիական լավագույն գրական հանդես: «Գառունի դպրոց» հասկացողությունը անմնացորդ նվիրում է՝ բառի ոչ մաշված իմաստով: Մինչեւ մեր կյանքի դարավերջի բոհուբոխը, ապրում էինք գրողական ռոմանտիկ աշխարհում՝ չմտածելով ո՛չ թղթի, տպագրության, ո՛չ էլ հրատարակչական հոգսերի մասին: Եկանք-հասանք քաղցրալի անկախության ափը, թոթափեցինք ամբողջատիրության լուծն ու գաղափարախոսական պարտադրանքները: Շուտով պարզվեց, սակայն, որ մամուլին այդ բարիքները հեշտ չեն տրվում, որ անկախությունը թանկ հաճույք է, եւ որի համար ստիպված ենք բարձր գին վճարել:

Ձմեռ էր, խավար, անողոք ցուրտ... Վառարան դրեցինք, փայտ էլ չունեինք, արխիվների անպետք փաստաթղթերն էինք վառում: Ծանր, հուսահատեցնող ժամանակներ էին, բայց մենք չէինք ընկճվում, պետք էր պահել մշակույթը: Մեր մեջ խոսում էր «Գառունի» ընդդիմադիր ոգին, երբ արդեն գաղափարական ճնշումներից զերծ, հաղթահարում էինք նյութի պահանջկոտ դիմադրությունը:

Ամեն հեղեղ իր հետ պղտոր հոսանք է բերում: Համընդհանուր շարժման ալիքի վրա բարձրացած եւ ապա իշխանության լծակներին տիրացած մեր կրթյալ այրերը դժբախտաբար կարողացան քամահրանքի մթնոլորտ ստեղծել մշակույթի գործիչների, հատկապես գրողների նկատմամբ: Այդ տարիներին մեր ժողովուրդը կռիվ էր տալիս մի քանի ճակատով. ոչ միայն խրամատներում, այլեւ մեր հոգեբանության մեջ: Եվ եթե Արցախում հաղթեցինք, ապա ներքին ճակատում պարտություններ գրանցեցինք, ավերներ ունեցանք: Զարմանալի մետամորֆոզի հանգեցինք. ազատ ու անկախ հայի համար հայրենիքը կորցրեց իր ծննդության ուժը: Թեեւ հազվադեպ նկատվում է հակառակ երեւույթը. բոլորովին վերջերս սիրիահայ գրող Թորոս Թորանյանի զավակները, Թեհրանի մեր թղթակից Շանթ Պետրոսյանի ընտանիքը եւ ուրիշ նվիրյալ սփյուռքահայեր հայրենադարձվել են այս դժվար օրերին:

– Ազատությունն անհատի լինելության-կայացման թերեւս ամենադժվարին եւ լուրջ փորձությունն է: Իսկ գուցե Հայաստանի ծննդական ուժը կեղծ, մտացածին մի բան էր այն տարիներին, թե ազատության անպատրաստ լինելն ու թյուրըմբռնումն է, որ մեզ կանգնեցրել է այս ճանապարհին:

– Ազատության գլխապտույտը, որ կարողացավ ե՛ւ թեւավորել, ե՛ւ թեւաթափ անել, ստեղծեց մի այնպիսի իրավիճակ, երբ հոգեւոր գոյատեւման հարցը հավասարվեց ֆիզիկական գոյության պահպանմանը: 10 տարի շարունակ մի կտոր հացի թվաբանությամբ ապրող ժողովուրդը ո՞ւր կհասնի: Յուրաքանչյուրն ազատ է իր ընտրության մեջ, եւ բարոյական չի լինի այսօր հայրենասիրության քարոզներ կարդալ: Մնացողներն այս հողի «անդառնալի դատապարտյալներն են»: Եվ հենց մեզ է վիճակված ազգի հարատեւման մտահոգությամբ աչքի լույսի պես պահել հոգեւոր-մշակութային այն արժեքները, որոնց պարտ ենք մեր շարունակվող լինելությամբ:

Ի՞նչ է կատարվում մեր շուրջը: Խորանում է աշխարհի ինտեգրացման, գլոբալացման գործընթացը՝ համաշխարհային ազգ, համաշխարհային կառավարություն, մեկ ընդհանուր տնտեսական տարածք: Ո՞րը կլինի կենսունակ, հաղթող՝ ազգայնական թե՞ւը, թե՞ աշխարհաքաղաքացիության միտումը: Նախկին խորհրդային երկիրը վերջինիս մոտավոր նմանակն էր՝ երկրագնդի որոշակի տարածքում: Սակայն ինչ կատարվեց ինտերնացիոնալ համարվող ժողովուրդների հետ: Այժմ ամերիկյան մոդելը ներկայացվում է իբրեւ նախատիպ՝ նոր ձեւավորվելիք համաշխարհային ազգի:

– Ժողովուրդների կյանքում կան ժամանակներ, երբ մշակույթը քաղաքականությունից, անգամ տնտեսությունից ավելի է կարեւորվում: Հասարակական մտածողության ձեւավորման վրա ինչպիսի՞ ազդեցություններ կարող է ունենալ գրականությունը, պատրա՞ստ է արդյոք մեր ընթերցողը ճիշտ ընկալելու եւ յուրացնելու արդի եվրոպական, ամերիկյան առաջադեմ մշակույթը:

– «Ապոլոնի» հրատարակած գրականությունը մշակութային նոր շերտեր ու հոսանքներ է բերում: Շատ արժեքավոր է գրական տեղեկատվությունը: Մենք ետ ենք մնում համաշխարհային մշակութային պրոցեսից: Տարիներ առաջ Նիցշե հրատարակելու առիթով ՀՀ-ում Գերմանիայի դեսպանի հետ զրուցելիս նա ասաց, թե՝ Նիցշեն վաղուց մահացել է: Իսկապես, գերմանացիները դեռ ե՞րբ էին յուրացրել Նիցշեին, իսկ մենք նոր-նոր փորձում էինք թարգմանել նրան:

Գրական ազդեցությունները միայն ընթերցողին չեն վերաբերում, այլ նաեւ՝ գրողներին: Նորագույն մշակույթը յուրացնելու համար ստեղծագործողը բավարար իմացություն եւ ճանաչողություն պիտի ունենա: Հակառակ պարագայում գործում է մշակույթի ազդեցության «վտանգը»: Մեր գրական դաշտում ինչքան են բուսնել «կաֆկայացած», «բորխեսացած», «կամյուացած» հեղինակներ:

Մշակույթի զարգացման պետական ծրագրի բացակայության պայմաններում այլ ելք չկա, մեզանից յուրաքանչյուրը պիտի վառի իր մոմը, անի իր կարեցածը: Հոգեւոր ամլության մեջ չխարխափելու, հայ ոգու կենսունակությունը պահպանելու համար հրդեհ է պետք, որքան էլ կրակին մոտեցողները սակավաթիվ լինեն:

– Ստեղծագործական համագործակցության ինչպիսի՞ կամուրջ եք ստեղծել Ձեր ղեկավարած երկու օջախներում՝ «Գառուն» ամսագրում եւ «Ապոլոն» հրատարակչությունում:

– Արդեն երկու տարի է, ինչ «Գառունի» էջերում Բաց հասարակության ինստիտուտի հիմնադրամի օժանդակությամբ իրականացնում ենք «Համաստեղություն» թարգմանական ծրագիրը: Առաջին եւ երկրորդ փուլերն ընդգրկում են եվրոպական 24 երկրների, ինչպես նաեւ Ամերիկայի, Կանադայի Արգենտինայի դարավերջի գրականությունը: Երկրորդ փուլով կներկայացնենք Արեւելքի գրողներին՝ Հնդկաստան, Չինաստան, Ճապոնիա, Պարսկաստան, Իսրայել... Ամսագրի յուրաքանչյուր համարի թե՛ շապիկի, թե՛ ներսի ձեւավորումը կատարվում է ըստ ներկայացվող երկրի մշակույթի: Համագործակցում ենք միջազգային հիմնադրամների, օտարերկրյա դեսպանատների հետ:

Վերջին շրջանում «Ապոլոնի» հրատարակած գրքերից մշակութային նշանակությամբ առանձնացվում է ֆրանսիական էսսեի մատենաշարը՝ Դենի դը Ռուժմոնի «Եվրոպայի քսանութ դարերը», Ռոլան Բարթի «Գրականությունը եւ ճշմարտությունը», Ժորժ Բատայի «Կրոնի տեսությունը», Լեւի Ստրոսի «Ռասա եւ պատմությունը», ինչպես նաեւ Խոսե Օրտեգա ի Գասեթի «Մշակույթի փիլիսոփայությունը», ի դեմ այս աշխատության մեջ իսպանացի մշակութաբանը դարավերջի արվեստի ուղղությունների մեջ տեսնում է նրա «ապամարդկայնացումը»:

– Ի՞նչ սկզբունքներով եք ընտրում տպագրվող գրականությունը:

– Փորձում ենք պահել բարձր չափանիշները, խստապահանջ լինել: Իհարկե, միշտ դա չի հաջողվում, եւ քանի դեռ ֆինանսական խնդիրը մեզ իր մխոցի տակ է պահում, անհնար է հասնել հրատարակչական լիարժեք գործունեության: Ամեն դեպքում որոշակի սկզբունքներ փորձում ենք կիրառել: Առաջին տարիներին «Ապոլոնը» իր հրատարակություններով ջանում էր ճանաչելի դարձնել XX դարի ամենանշանավոր գրողներին, այժմ մեր ուշադրության եւ հետաքրքրությունների կենտրոնում դարավերջի համաշխարհային գլուխգործոցներն են:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԳՐՔԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Հայրենի եզերքի հիշատակները

Գրողների տանը կայացավ գրող Մկրտիչ Խերանյանի «Ձայն տուր, ո՜վ ծովակ» գրքի շնորհանդեսը, որը հրատարակվել է գրողի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ:

Մկրտիչ Խերանյանը ծնվել է 1899 թ. Արեւմտյան Հայաստանի Վան քաղաքում: Նախնական կրթությունը ստացել է տեղի ծխական, ապա Վարագա ժառանգավորաց եւ Հայկազյան կենտրոնական վարժարաններում: 1915-ին գաղթել է Արեւելյան Հայաստան եւ ընդունվել Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանը: Մահացել է 1970 թվականին: Բացի իր ստեղծագործություններից, նա թարգմանություններ է կատարել գրաբարից եւ արել հոյակապ մշակումներ:

Շնորհանդեսին մասնակցում էին «Վասպուրական» հայրենակցական միության նախագահ, ակադեմիկոս Վարազդատ Հարությունյանը, ակադեմիկոս Լեւոն Հախվերդյանը, բանաստեղծ Արտաշես Ղազարյանը եւ այլք:

«Ձայն տուր, ո՜վ ծովակ» գիրքը հրատարակվել է «Վասպուրական» հայրենակցական միության ջանքերով: Այս միության նպատակն է 1915 թ. եղեռնից հետո համախմբել բոլոր վասպուրականցիների ժառանգներին եւ նրանց սրտում վառ պահել Վասպուրականի մասին հուշերը, իսկ վերջին տարիներին միությունը նաեւ զբաղվում է հրատարակչական գործունեությամբ: Ըստ Վարազդատ Հարությունյանի, նրանք իրենց պարտքն են համարել տեր կանգնել գրողի հարազատների մոտ երեք տասնամյակ խնամքով պահվող ձեռագրին, տպագրել եւ ընթերցողին ներկայացնել Մկրտիչ Խերանյանի շռայլ գրչին պատկանող այս վեպը:

Մկրտիչ Խերանյանն իր վեպում մանրակրկիտ ներկայացնում է Վանա ծովը: Այստեղ կան շատ նյութեր, որոնք վերաբերում են վանեցիների նիստուկացին: Գրքում զետեղված են նաեւ կրտսեր ժամանակակիցների արձագանքները Մկրտիչ Խերանյանի գրականության մասին:

Շնորհանդեսին ներկա էին ժողովրդական երգիչներ Հովհաննես Բադալյանը, Թովմաս Պողոսյանը, Ռուբեն Մաթեւոսյանը, Արուս Գուլանյանը եւ այլք:

ԼՈՒՍԻՆԵ ԱԼԻԽԱՆՅԱՆ

Հանդիպում «Հարմոնիա»-յում

«Հարմոնիա» ռուսական մշակութային կենտրոնում կայացավ ստեղծագործական հանդիպում երաժշտագետ, արվեստագիտության թեկնածու, **«Ազգի»** թղթակից Թամար Հովհաննիսյանի հետ:

Հանդիպման հիմնական շարժառիթն էր Թամար Հովհաննիսյանի երկու լեզուներով՝ հայերեն եւ ռուսերեն գրած «Այս ես եմ» գիրքը, որ ընթերցողի լայն լսարան է հավաքել: Ժողովածուն, ուր ամփոփված են ինքնավերլուծական էսսեներ եւ բանաստեղծություններ, աշխույժ զրույցի եւ բանավեճի տեղիք տվեց: Ներկաների խնդրանքով հեղինակն ընթերցեց դրվագներ գրքից:

Հանդիպմանը ներկա Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության հյուպատոս Իգոր Խրուլյովը բարձր գնահատելով գիրքը, նշեց, որ մեր օրերում հայ հեղինակի հայերեն եւ ռուսերեն լեզուներով գրած ստեղծագործությունը եւս մի գեղեցիկ հոգեւոր-մշակութային կամուրջ է պատմական լայն փոխառնչություններ ունեցող երկու ժողովուրդների միջեւ:

Պրն. Խրուլյովը գոհունակությամբ անդրադարձավ նաեւ այն փաստին, որ Թամար Հովհաննիսյանի հիշյալ գրքին ծանոթանալուց հետո, Մոսկվայի հայ համայնքը նախաձեռնել է մոտ ժամանակներս նույնպես ստեղծագործական հանդիպում կազմակերպել հեղինակի հետ:

Ա. Մ.

Հայ պատանիներին ծափահարել է Գլավկոս Քլերիդեսը

Հայաստանի Սպիվակովի ֆոնդի նախաձեռնությունը

Երեկ Կիպրոսից վերադարձան մի խումբ հայ պատանի երաժիշտ-կատարողներ: **«Ազգը»** վերջերս անդրադարձել էր (20.09.2000) Հայաստանում Վլադիմիր Սպիվակովի ֆոնդի գործունեությանը: Ահա եւ չուշացավ հերթական նախաձեռնությունը՝ հայ պատանիների կիպրոսյան հյուրախաղերը, որ հաջողությամբ տեղի ունեցան Նիկոսիա, Լառնակա, Լիմասոլ քաղաքներում: Հիմնականում հայ համայնքների ներկայացուցիչների համար նախատեսված համերգային ծրագրերն ուշագրավ էին հայ, արեւմտաեվրոպական դասական եւ ժամանակակից կոմպոզիտորների գործերի բարձրակարգ կատարմամբ: Նրբազգաց հանդիսատեսի առջեւ ելույթ ունեցան Երեւանի Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցի սաներ Լիլիթ Գրիգորյանը (դաշնամուր), Կորյուն Ասատրյանը (սաքսոֆոն), Չայկովսկու անվան երաժշտական մասնագիտացված դպրոցի աշակերտուհի Լիլիթ Զաքարյանը (դաշնամուր), Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի ուսանողներ Արմեն Ղազարյանը (կլառնետ) եւ Գեւորգ Ղարաբեկյանը (ջութակ):

«Մենք հայտնում ենք մեր խորին երախտագիտությունը Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ, պարոն Պետրոս Քալայջյանին՝ այս ճանապարհորդության ամբողջ ծախսերը հոգալու համար», ասում է Հայաստանի Սպիվակովի ֆոնդի նախագահ Ելենա Սմբատյանը: Ֆոնդի քարտուղար Ելենա Զաքարյանը նշում է հյուրախաղերի բարձր կազմակերպչական մակարդակը եւ հայաստանցի երեխաների հանդեպ անկեղծ, ջերմ վերաբերմունքը:

Ի մի բերելով իր ընկերների տպավորությունները՝ Գեւորգ Ղարաբեկյանն ասում է. «Կիպրոսը ճանաչում էինք միայն տուրիստական հեռուստագովազդներից: Այժմ ուրախ ենք, որ ծանոթացանք այդ գեղատեսիլ երկրին անմիջականորեն»:

Հիշարժան է, որ հայ երիտասարդ երաժիշտներն իրենց մասնակցությունը բերեցին Կիպրոսի Մելգոնյան վարժարանի 75-ամյա տոնակատարություններին, որոնց ներկա էր երկրի պրեզիդենտ Գլավկոս Քլերիդեսը, որը, ինչպես արձագանքել է Նիկոսիայի կենտրոնական մամուլը, բարձր է գնահատել հայ պատանիների ելույթը:

Թ. Հ.

ՖՈՒՏԲՈԼ

Երրորդում՝ պարտություն

Բելառուս-Հայաստան 2-1 (2-0):
11 նոյեմբեր, 2000 թ.: Մինսկ.
«Դինամո» մարզադաշտ: 20 հազար հանդիսական:
Բելառուս Գենադի Տումիլովիչ, Էրիկ Յախիմովիչ, Ալեքսանդր Լուխվիչ, Անդրեյ Լավրիկ, Անդրեյ Օստրովսկի, Մաքսիմ Ռոմաշչենկո (Վադիմ Սկրիպչենկո, 88), Սերգեյ Գուրենկո (ա), Ալեքսանդր Խացկեւիչ, Վալենտին Բելկեւիչ, Նիկոլայ Ռինդյուկ, Ռոման Վասիլյուկ (Վլադիմիր Շունեյկո, 60):
Հայաստան Հարություն Աբրահամյան, Երվանդ Սուքիասյան (ա), Ֆելիքս Խոջոյան (Արտավազդ Քարամյան, 62), Հարություն Վարդանյան, Սարգիս Հովսեփյան, Ռոմիկ Խաչատրյան, Արթուր Պետրոսյան (Արման Քարամյան, 82), Արթուր Ոսկանյան, Կարեն Դոխոյան, Արմեն Շահգելդյան, Անդրեյ Մովսիսյան:
Մրցավարներ Սորին Կորպոդյան, Նիկոլայե Գրիգորեսկու, Տուդոր Կոնստանտինեսկու (բոլորն էլ Ռումինիա): Գոլերը խփեցին Խացկեւիչը (24), Ռինդյուկը (35), Խոջոյանը (50):
Զգուշացվեցին Յախիմովիչը, Լուխվիչը, Խաչատրյանը, Ոսկանյանը, Շահգելդյանը:

2002 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական իր երրորդ խաղն անցկացրեց Հայաստանի ազգային հավաքականը: Այս անգամ նրա մրցակիցը Բելառուսի ընտրանին էր, որը նախորդ խաղերում բավականին լավ տպավորություն էր թողել:

Ձնայած ուկրաինացիներից կրած պարտությանը, մեր ֆուտբոլիստները վստահ սկսեցին այս հանդիպումը: Խաղասկզբում նրանք առավելություն ունեին, բայց, ցավոք, չկարողացան հասնել հաջողության: Աստիճանաբար դաշտի տերերը հավասարեցրին խաղը, իսկ շուտով նաեւ բացեցին հաշիվը: Աջ եզրից Ռոմաշչենկոն տուգանային հարվածով գնդակը փոխանցեց Խացկեւիչին, որն էլ գրավեց Աբրահամյանի պաշտպանած դարպասը: Մոտ 10 րոպե անց բելառուս ֆուտբոլիստները հասան նոր հաջողության, օգտվելով մեր պաշտպանների անհամաձայնեցված գործողություններից, Ռինդյուկը կրկնապատկեց հաշիվը 2-0: Առաջին խաղակեսում Հայաստանի հավաքականի ֆուտբոլիստներին չհաջողվեց գոլ խփել մրցակցի դարպասը, թեեւ նպաստավոր պահեր եղան:

Հաշվի տարբերությունը կրճատել նրանք կարողացան հանդիպման երկրորդ կեսի սկզբում: Տուգանայինի խաղարկումից հետո Խոջոյանի մոտ 15 մետրից ճշգրիտ հարվածով գրավեց Բելառուսի հավաքականի դարպասը: Դրանից հետո մեր տղաների ակտիվացան, ու թվաց, թե նրանք կկարողանան հասնել նոր հաջողության: Սակայն մրցակիցները կարողացան մինչեւ խաղավերջ սառեցնել Հայաստանի հավաքականի ֆուտբոլիստների ակտիվությունը:

Այսպիսով, 2000 թ. Հայաստանի հավաքականը երեք ընտրական խաղ անցկացրեց, որոնցից մեկը ոչ-ոքի է ավարտել, մյուս երկուսում պարտություններ կրել: Հուսանք, որ եկող տարվա խաղերն ավելի հաջող կստացվեն մեր ֆուտբոլիստների համար:

Հինգերորդ խումբ

Բելառուս-Հայաստան 2-1
Նորվեգիա-Ուկրաինա 0-1
Լեհաստան-Ուելս 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լեհաստան	3	2	1	0	6-2	7
2. Բելառուս	3	2	0	1	5-5	6
3. Ուկրաինա	3	2	0	1	5-5	6
4. Ուելս	3	0	2	1	2-3	2
5. Նորվեգիա	3	0	2	1	1-2	2
6. Հայաստան	3	0	1	2	3-5	1

Երիտասարդական հավաքականներ

Բելառուս-Հայաստան 5-0
Նորվեգիա-Ուկրաինա 3-1
Լեհաստան-Ուելս 2-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բելառուս	3	3	0	0	13-1	9
2. Նորվեգիա	3	3	0	0	10-1	9
3. Ուկրաինա	3	1	1	1	5-6	4
4. Լեհաստան	3	1	1	1	4-7	4
5. Ուելս	3	0	0	3	2-8	0
6. Հայաստան	3	0	0	3	2-12	0

Ճաքած ապակիների վերանորոգում
(ամերիկյան տեխնոլոգիա)

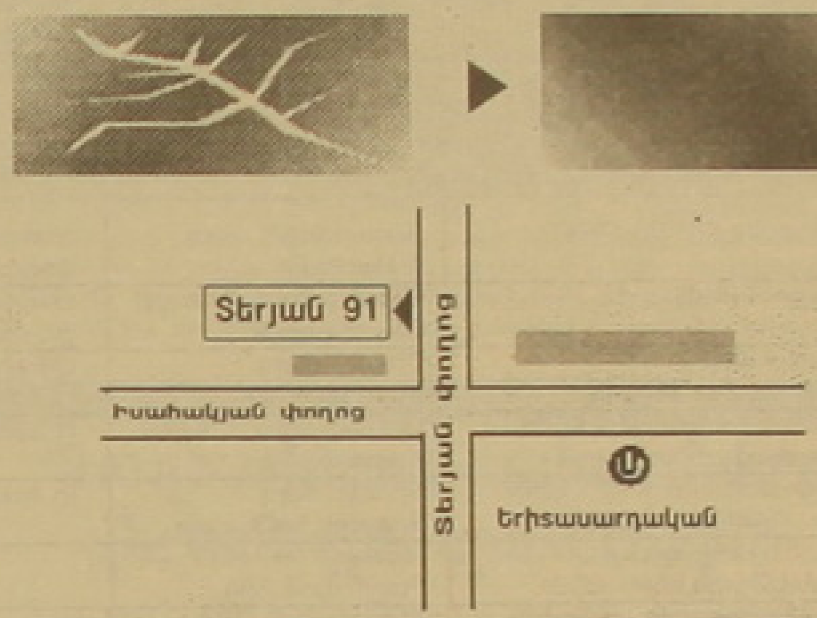

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑ

13 նոյեմբեր

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
10.10 Շոու «1-02»
10.35 Գ/Ֆ «Երկուհարյուրամյա մարդը» (ԱՄՆ)
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Կոունկ-2000
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.40 Մուլտֆիլմ «Հրաշալի օրը»
18.00 Էդվարդ Միլիտոնյանը յոթ պատասխաններում
18.30 Համայնապատկեր
19.00 Հանգույց
19.20 Պարմանի
19.50 Բժիշկ եւ հիվանդություն
20.20 Թեմական կյանք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 1 լուր
21.50 XX դարի 100 հայերը
21.55 Հեռուստակպասալոզ
22.05 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
23.00 Ռուբիկոն+
23.40 Հայլուր
00.00 Հայլուր (ռուսերեն)
00.05 Հայլուր (անգլերեն)
00.15 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Գ/Ֆ «Հեռուստացույցի էրը» (ԱՄՆ)

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.00 Սերիալի պրեմիերա «Մորենա Կլարա»
17.00 Մուլտֆիլմ
17.20 Մանկական ժամ. «Նինձյա կրիաները», «Կախարդի յոթերորդ օղակը»
18.05 Սերիալ պրեմիերա «Մորենա Կլարա»
19.00 Աննա Ռոսի
19.30 Համերգ
2.00, 24.00 Լուրեր
20.35 Օրը
21.35 Մարտին Պետրոսյան
22.00 Ուրախ ալիքի վրա
22.30 «Ընտանեկան» լոտո
23.30 Գ/Ֆ «Կինոժապավեն»

Կ

10.00 Տոմար
19.05 Չոչիկ
19.30, 21.30, 00.00 Սուրհանդակ
20.00 Մուլտֆիլմ
20.10 Մեյ-դեյ
20.30 Աստաբեզ
21.10 Օլյայի օրագիրը
22.05 Գ/Ֆ «Հրաշալի յոթնյակի վերադարձը»
00.35 Ակնթարթ
00.40 Մութ սենյակ
01.00 Գ/Ֆ «Ճակատագրական» (էրոտիկա)
(Ավարտին Սուրհանդակ)

Ա

7.00 Բարի առավոտ
10.00, 16.00, 19.00, 00.05 Նորություններ
10.20, 17.55 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.20 Գ/Ֆ «Ռոբինզոն Կրուզո»
17.45 «Երալաշ»
19.25 «Զբոսանք դինոզավրերի հետ»
20.00 Արտակարգ կանչ
20.40 Հրաշքների դաշտ
21.50 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Կրեմլ-9
23.30 Սերիալ «Սեւ սենյակը»
00.25 Գ/Ֆ «Սեղան մեկ հոգու համար» (դերերում Ռ. դե Մորնեյ, Մ. Ռուքեր, ԱՄՆ, 1999 թ.)

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
7.15-9.40 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.20, 8.15 Ընտանեկան նորություններ
7.50, 9.50 Քաղաքային նորություններ
8.35 Հազար եւ մեկ օր
8.50, 10.15 Սեւով սպիտակի վրա
9.30 Մանրամասներ
10.20 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Մուլտսերիալ «Պինկի շունը»
11.00 Սերիալ «Մանուելա»
12.30 «Սանտա Բարբարա»
13.30 Թոք-շոու «Ինչ է ուզում կինը»
14.00 Հին բնակարան. Օդեսա
15.30 «Սեւ մարգարիտ»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.20 Սերիալ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.30 Աշտարակ
19.05 Ակունա մատատա
20.00 «Սիրո պատմություն»
21.30 Մանրամասներ
21.50 Երկու ռոյալ
22.50 «Անշլագ» եւ ընկ.
00.30 Լուրերից հետո
00.40 «Ուրբաթ երեկո»
01.40 Չարլի Շինը «Ավերը հետապնդելիս» ֆիլմում (Անգլիա)
03.25 Հերթապահ բաժանմունք
03.35 Արագության բանաձեւ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
1.	«Արփիկ» հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արփիկ երկաթուղայինների 9	հյուրանոցային սպասարկում	ԲԱԲ	32156	50%-ի չափով	32156	641	08/09/00	17/09/00	23/10/00	2110,5 ք. մ.
2.	«Կոշկագործ Մասիս» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Տյուլենինի փ. 4	կոշիկի արտադրություն	ԲԱԲ	250676	25%-ից ավելի	250676	50819	08/0//9/00	17/09/00	23/10/00	1,28
3.	«Շինարար-21» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Արցախի 42	շինարարական աշխատանքներ	ԲԱԲ	7363	25%-ից ավելի	7363	6249	08/09/00	17/09/00	23/10/00	0,2091
4.	«Կամուրջշին» ԲԲԸ	ք. Երեւան Դավիթաշեն 6-րդ փ. 40/1	Կամրջաշինություն	ԲԱԲ	97567	25%-ից ավելի	97567	163479	08/09/00	17/09/00	23/10/00	9,83
5.	«Արաբկիր» կահույքի ֆաբրիկա» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան Փափազյան 8	կահույքի արտ. եւ վաճառք	ԲԱԲ	124778	25%-ից ավելի	124778	17939	08/09/00	17/09/00	23/10/00	109,27

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
6	«Հայնավթամթերք» ՀԼՊԸ» ՊՓԲԸ-ի Մասիսի բազայի թիվ 3 ավտոլցակայան	Արարատի մարզ, ք. Մասիս	հեղուկ վառելանյութի վաճառք	դասական աճուրդ	7913	-	-	-	-	-	-	-
7.	«Էներգոհիմնապատմանություն» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Մեծամոր ՀԱԷԿ	մոնտաժային աշխատանքներ	ԲԱԲ	92060	25%-ից ավելի	92060	58723	-	-	-	չունի
8.	«Զորագեսի նավթամթերք»	Զորագես ավան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	19110	25%-ից ավելի	19110	311	-	-	-	0,1
9	«Ալավերդու նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի, Շահումյան թաղ.	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	13837	25%-ից ավելի	13837	505	-	-	-	0,5
10	«Բաղրամյանի նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, Քարակերտ ավան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	70554	25%-ից ավելի	70554	893	-	-	-	1,2
11	«Եղվարդի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	347361	25%-ից ավելի	347361	1104	-	-	-	20
12	«Ուսիք» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, գ. Նոյաշեն	ռադիոսարքավորումների արտադր.	ԲԱԲ	3861	25%-ից ավելի	3089	3879	-	-	-	չունի
13	«Եղեգնաձորի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, Եղեգնաձոր, Երեւանյան 1	բեռնատրանսպորտային փոխադրում	մրցույթ	88815	22204	88815	8290	-	-	-	3,5

Շարունակությունը տես էջ 8

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

Սկիզբը էջ 7

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատված արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
14	«Մարտունու ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Մարտունի	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	47668	11917	47668	1454	-	-	-	1,8
15	«Մեղրու ԲՈՒԱՏ»	Սյունիքի մարզ, ք. Մեղրի Անդրանիկի 37	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30575	30475	30475	2666	-	-	-	0,6
16	«Տարոն» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Շիրակի մարզ, գյուղ Ախուրյան	շինարարություն	մրցույթ	29310	11724	29310	8930	-	-	-	3,5
17	«Զանգեզուրտրանսշին» ԲԲԸ պետական բաժնեմասը	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Գայսյան 22	շինարարություն	ԲԱԲ	232841	50 % չափով	232841	88009	-	-	-	2,51
18	«Ջաջուռածուխ» ԵՀԸ, «Կարմիր Գետ» ՊՓԲԸ-ի 2 անգար	Շիրակի մարզ Ջաջուռի հանքավայր	չի ծավալում	մրցույթ	3910	1955	3910	չունի	-	-	-	0,23
19	Արխիվային վարչություն «Կիսակառույց շենք» ԱՇՕ	ք. Երեւան Բաղրամյան 59գ	-	մրցույթ	79290	45000	-	չունի	-	-	-	0,05
20	«Մանկապարտեզի համալիր» ԱՇՕ	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Հայրավանք	-	մրցույթ	9749	2437	-	չունի	-	-	-	0,6
21	«Հայկահույզ» ՊՁ, թիվ 11 խանութ ԱՇՕ	ք. Երեւան Աճառյան փողոց	չի ծավալում	ուղղակի վաճառք	1200	-	-	չունի	-	-	-	0,22
22	«Գետափի ջրմղակայանի շենք» ԱՇՕ	Վայոց ձորի մարզ, գյուղ Գետափ	չի ծավալում	մրցույթ	88	-	-	չունի	-	-	-	0,5
23	«Բագարանի ջրմղակայան» ԱՇՕ	Արմավիրի մարզ գյուղ Բագարան	չի ծավալում	մրցույթ	469	-	-	չունի	-	-	-	0,16
24	«Գյումրի ավտոնորոգում» ՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Փանջան 1	տրանսպորտի նորոգում	մրցույթ	77165	25 %	77165	4048	-	-	-	3,1
25	Մարալիկի «Լուսատեխնիկա» ՓԲԸ	Շիրակի մ., ք. Մարալիկ Շահինյան 1	կենցաղային էլ. սարք. արտադր.	մրցույթ	264855	25 %	264885	90388	-	-	-	8,386
26	«Երեւանի թ. 3 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան, Շիրակի 3-րդ նրբանցք 2	բեռների փոխադրում	ԲԱԲ	97430	25 % ավելի	97430	2404	-	-	-	1,8
27	«Իջեւանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Իջեւան Արցախյան 2	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	65887	25 % ավելի	65887	5265	-	-	-	1,2
28	«Երեւանի թ. 6 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան, Արցախի 34	բեռնափոխադրում	ԲԱԲ	23530	50 % չափով	23530	982	-	-	-	1,997
29	«Աբովյանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, գ. Մայակովսկի	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	109616	50 % չափով	109616	29062	-	-	-	2,8
30	«Սպիտակի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Սպիտակ Շահումյան 1	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	150560	50 % չափով	150560	12991	-	-	-	1,15
31	«Ախտոն» ՓԲԸ «Ախտոն» ՓԲԸ-ի դանսիրոնատի անավարտ շինարարություն	ք. Երեւան Գրիբոյեդովի 25	կոնդենսատորային փայլաթիթեղի արտադրություն	մրցույթ	417320	25 %	330112	90239	-	-	-	13,72
32	«Աղանձուտ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ գյուղ Տաթեւ	էլեկտրոն. սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	5654	25 % ավելի	5654	179	-	-	-	0,2355
33	«Արեւ» ՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Ապարան, Գայի 20	էլ. սարքերի արտադրություն	ԲԱԲ	39251	25 % չափով	39251	23073	-	-	-	3,85
34	«Վարդենիսշին» ՓԲԸ	ք. Վարդենիս Լեռնագործների 18	շինվերանորոգման աշխատանք	մրցույթ	16707	25 %	13365	4909	-	-	-	152 քմ
35	«Ապարանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Ապարան	ավտոծառայություն	ԲԱԲ	38181	50%-ի չափով	38181	13279				0.77
36	«Ստեփանավանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ստեփանավան, Բաղրամյան 145	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62735	50%-ի չափով	62735	1644				1.7
37	«Բերդի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Բերդ, Մաշտոցի 6	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30821	25%-ից ավելի	30821	2957				1.495
38	«Ջերմուկի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	62046	25%-ից ավելի	62046	4730				2.4
39	«Գորիսի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Առաքելյան 30	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	64798	25%	64798	7073				1.7
40	«Երեւանի թիվ 7 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Երեւանի, Արին-Բերդի 5-րդ նրբ., 10	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62597	25%-ից ավելի	62597	5045				5.44
41	«Տրանսպասարկում» ԲԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Երեւան, Թեյշեբաինի 9	շինարարություն	ԲԱԲ	56552	25%-ից ավելի	56552	3642				2.2124
42	«Արմավիրի ռեզերվային նավթամթերքներ» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Արմավիր, 1 փողոց, 27	նավթամթերքի վաճառք	ԲԱԲ	42670	25%-ից ավելի	42670	3142				10
43	«Լեռնագործ» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Լոռու մարզ, գ. Քարկոփ	շին. իրերի արտադրություն	մրցույթ	39592	25%	39592	28908.9				15.666
44	«Վարդենիսշին-2» ՊՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Գեղարք. մ., ք. Վարդենիս Լեռնագործների 17ա	շինվերանորոգման աշխատանք	ԲԱԲ	2952	25%-ից ավելի	2952	2795				0.4435
45	«Գլխամասային նոր.-զման շինարարական» ՊՓԲԸ	Երեւան, Վարդանանց 2-րդ փակ. 8ա	շինարարություն	մրցույթ	10899	25%	10899	3865				չունի
46	«Վեդու ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Վեդի, Պուշկինի 14	ստոմատոլոգ. ծառայություն	մրցույթ	9077	25%	9077	1242				չունի
47	«Մասիսի ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Մասիս, Դպրոցականների 5	բուժսպասարկում	մրցույթ	14900	50%	14900	1763.6				0.07
48	«Արթիկի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ, Գործարանային 2	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	99288	25%-ից ավելի	99288	3578				6700 քմ
49	«Սեւանի հանգստյան գոտու համալիրսպաս» ՊՓԲԸ	Գեղարք. մարզ, Սեւանի առափնյա գոտի	առեւտուր, սպասարկում	ԲԱԲ	4602	25%-ից ավելի	4602	չունի				1.349
50	«Կոտայքառսպաս» ՊՓԲԸ-ի «Գառնի» ճամբարի գույք	Կոտայքի մարզ, ք. Ծաղկաձոր, Մագիստրոսի փ.	հանգստի կազմակերպում	մրցույթ	7992	75%	5994	չունի				0.71
51	«Ջերմուկի հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	հյուրանոցային սպասարկում	մրցույթ	74093	25%	18523	4015				0.15

Հապավումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒԱՏ- Բեռնաուղեւորաավտոտրանսպորտային, ԱՇՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ.

Ազատ բաժանորդագրությամբ եւ մրցույթով մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության աճուրդի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով՝ ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8, Մաշտոցի 42ա, հեռ. 58 79 83, 56 02 64, 52 15 60:

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն, Երեւան, Կառավարական տուն 2 /հեռ. 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42, ինտերնետային էջ. http://www.privatization.am, tender@arminco.com/:
Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետեւեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

@rminco Global Telecommunications **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:**

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1341 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 12. 10. 2000 Գինը 100 դրամ